

ÚVOD

Oblasť a činnosť verejnej správy určuje, usmerňuje a napomáha legislatíva SR. Samosprávy na svoj výkon používajú okrem iného aj prostriedky štátu a vychádzajú i z miestnych daností a možností. Pre ich rozvoj bola vytvorená smerodajná právna úprava, a to Zákon o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z. z., ale aj Zákon o obecnom zriadení č. 369/1990 Z. z. K efektívnemu dosahovaniu plánovaných zámerov je pre samosprávy potrebné vypracovanie rôznych strategických dokumentov, ako napr. aj Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja.(ďalej PHRSR).

Obec Žihárec mala spracovaný **PHSR** pre obdobie **rokov 2015-2025**. Uplynutím platnosti, zmenou vedenia a zmenami lokálnych i externých faktorov sa dospelo k vypracovaniu nového **PHRSR obce Žihárec na roky 2026-2031**.

Externé faktory ovplyvňujúce potrebu nového dokumentu sú rôznorodé. Ide o dokumenty na národnej úrovni, na úrovni kraja, ale aj na úrovni iných právnych subjektov, ktorých je obec členom, resp. vyvíja s nimi spoluprácu. Sú to:

- Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov,
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030,
- Partnerská dohoda SR na roky 2021 – 2027,
- Agenda 2030,
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030,
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030,
- Územnoplánovacie dokumenty a územnoplánovacie podklady Nitrianskeho kraja,
- Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Žihárec na roky 2015-2025,
- Územný plán obce Žihárec,
- potreba obce Žihárec mať strategický dokument vyhovujúci súčasným štandardom.

Vypracovanie a schválenie PHRSR je jednou z podmienok na predloženie žiadosti o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2. zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Samotný PHRSR ako strategický dokument je tvorený na strednodobé obdobie, t.j. obsahuje analytické východiská, rozvojovú stratégiu, implementačný a monitorovací plán, finančnú oblasť a ďalšie podporné kapitoly a prílohy. Zohľadňuje predovšetkým potreby a danosti riešeného územia, pričom opisuje aj možnosti i riziká z bezprostredného i širokého okolia.

Obec Žihárec je členom i v ďalších právnych subjektoch, a to v ***MAS Dolné Považie*** a udržiava družobné partnerstvá v rámci cezhraničnej spolupráce so samosprávami ***Ugod a Viszák v Maďarsku; Mera (Méra) a Sic (Szék) v Rumunsku; Doroslovo (Doroszló) v Srbsku.***

A. ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ

A.1 Identifikácia obce Žihárec

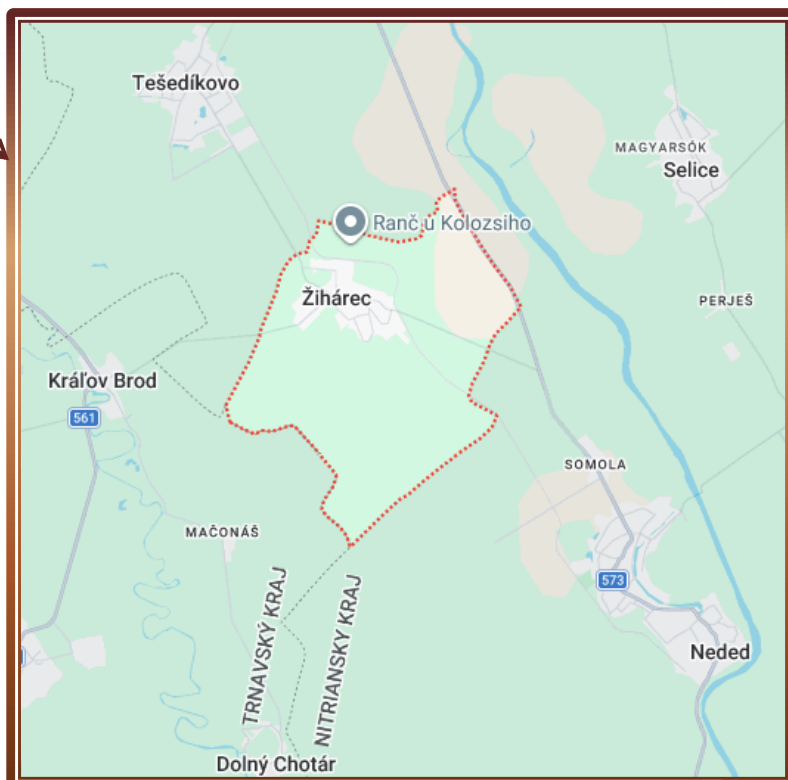
Obec Žihárec leží v *Podunajskej nížine*, v celku *Podunajská rovina* na nízkom a širokom pravo-pobrežnom vale rieky Váh. Východná časť rovinného chotára je na nive Váhu, západná na vale s mnohými mŕtvymi riečnymi ramenami s pobrežnými lesíkmi.

Administratívne spadá pod *Nitriansky samosprávny kraj*, okres *Šaľa*, v rámci regiónov do *Triebečsko-Inoveckého* a patrí do *Miestnej akčnej skupiny Dolné Považie*. Susedí s obcami Tešedíkovo zo severu, Selice zo severovýchodu, Vlčany z juhovýchodu, Kráľov Brod zo západu. Tvorí časť hranice medzi Nitrianskym krajom a Trnavským krajom.

Obec leží v nadmorskej výške 111-112 m. Od najbližšieho mesta Šaľa je vzdialený 10,5 km. Rozloha obce je 1705 ha a počet obyvateľov 1 845 (k 31.12.2025). Hustota obyvateľstva má rastúce hodnoty, v roku 2021 to bolo 105,24 obyv. na km² a ku koncu roka 2024 bolo 108,91 obyvateľov na km².

Obrázok č. 1
Priestorové umiestnenie
obce Žihárec v rámci
Slovenskej republiky

Obrázok č. 2
Katastrálne ohraničenie
územia obce Žihárec
Zdroj: www.google.com/maps

A.1.1 Historický vývoj

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z r. **1251** známa pod názvom **Sygarth**, osídlenie je však určite staršie, možno už z 12. storočia. Osada **Beren** je doložená z r. 1214. Obec bola kolískou rodu Zsigárdyovcov, odtiaľ názov obce Zsigárd. Neskoršie doložené názvy sú: *Sygarc*, *Sygart* (1268), *Sygarth* (1280), *Zschigard* (1786), *Žigard* (1920), *Žihárec* (1948).

Do 16. storočia obec ležala na dnešnom chotárnom diely **Faluhely**. V roku 1553 mala 8 port, v roku 1715 42 daňovníkov. Obec viackrát zmenila majiteľa, na konci 17. storočia bola obec sčasti v rukách rodiny Szalayovcov a žilo tu asi 400 kalvínov.

Začiatkom 18. storočia po skončení rôznych vojnových konfliktov tu začala vyrastať dedinka ktorá sa neskôr rozvíjala. V r. 1715 sa obec dostala do područia ostrihomského arcibiskupstva ako súčasť trnavského panstva. Obyvatelia obce sa zamestnávali hlavne poľnohospodárstvom ale aj obchodom s dobytkom a povozníctvom. V roku 1828 mala obec 280 domov a 2031 obyvateľov.

Najväčšie udalosti sa v chotári obce odohrali v časoch maďarskej revolúcie 1848/49 kedy sa pri Zsigárde odohralo viacero bitiek, ktoré skončili porážkou maďarského vojska. Zsigárd postihlo viacero povodní ale tie našťastie nespôsobili väčšie škody.

Obec sa ďalej rozvíjala až do I. svetovej vojny, roku 1918 sa obec stala súčasťou novovzniknutej I. ČSR. Život Žigárdčanov sa nezmenil, zaoberali sa poľnohospodárstvom. Po Viedenskej arbitráži bol Zsigárd pripojený k Maďarsku.

Po skončení II. svetovej vojny sa však Zsigárd opäť stal súčasťou ČSR. Žihárec sa postupne začal meniť na socialistickú dedinu a značne stratil zo svojho pôvodného výzoru. Po roku 1945 bola postavená tehelná. November 1989 znamenal koniec vlády komunistickej strany, od tohto obdobia obec vo svojom vývoji pokročila o veľký krok vpred.

A.1.2 Kultúrne pamiatky a zaujímavosti

V obci Žihárec sa nachádzajú dva historické kostoly, ktoré sú dôležitou súčasťou miestneho kultúrneho dedičstva. **Rímskokatolícky Kostol sv. Jozefa** pochádza z rokov 1728 – 1730 a je príkladom barokovej architektúry. Jeho interiér zdobia cenné umelecké diela a sochy. V roku 1813 bol opravený a klasicisticky prestavaný. Je to jednodňová stavba s prístavanou sakristiou a prestavanou vežou. Zvon je z roku 1858.

V roku 1785 bol dokončený **kalvínsky tolerančný kostol reformovaný** s unikátnymi architektonickými detailmi. Bol to klasicistický kostol bez veže so štítovou fasádou. Veža bola nadstavaná v roku 1833. Je to sieňová stavba s rovným uzáverom a do štítovej fasády vstavanou vežou. V roku 1972 bola dokončená evanjelická modlitebňa. Je to moderná jednoduchá stavba obdĺžnikového pôdorysu. Hlavná fasáda je zakončená vykrajovaným štítom.

Klasicistická **kaplnka Mena Panny Márie** postavená v roku 1814 je menší sakrálny objekt na pôdoryse obdĺžnika s polygonálnym uzáverom. Priestor je zaklenutý valenou klenbou s lunetami. Hladké fasády majú v priečelí murovaný štít s vchodom.

Obrázok č. 3 Dom ľudových tradícií

Zdroj:

<https://www.turistika.cz/mista/zharec-dom-ludoveho-byvania-attilu-kaszasa/foto?id=2312079>

Na Deň obce 16. júna 2006 otvorila obec **Žihárecký dom ľudových tradícií**. Interiér domu pripomína tradičné bývanie. Predmety, ktoré sa v ňom nachádzajú venovali miestni obyvatelia, dom pomohlo štýlovo zariadiť aj múzeum v Galante, najmä Izabela Danterová. Ide o dom postavený v druhej polovici 19. storočia. Patrila starým rodičom Attilu Kaszás, neskôr jeho matke a v roku 2002 ju Attila Kaszás daroval obci na miestne kultúrne účely.

Attila Kaszás bol narodený v Československu v Šali 13. marca 1960. Bol maďarským hercom zo Slovenska. Vyštudoval gymnázium Selyeho Jánosa v Komárne, v roku 1979 začal študovať na Divadelnej a filmovej akadémii v Budapešti, štúdium ukončil v roku 1983. Attila Kaszás dosiahol všetky svoje úspechy v Maďarsku, bol členom činohry Národného divadla v Budapešti, v komornom divadle, v divadlách v Kecskeméte, Győri, Soproni, Szegede. Hrál aj v televíznych filmoch, muzikáloch, daboval cudzie filmy, roku 1990 získal ocenenie Mari Jászai. Zomrel 23. marca 2007 v Budapešti na následky mozgovej príhody vo veku iba 47 rokov. Na priečelí domu jeho starých rodičov mu odhalili pamätnú dosku.

Ďalšie hmotné nehnuteľné pamätihodnosti obce

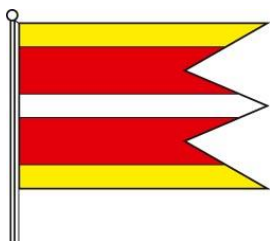
- **Kúria Lorincovcov**, v neoklasickom slohu ju dal postaviť Gaspar Lorinczy
- **Kúria Ottingerovcov**, ktorú dal okolo roku 1915 postaviť Vendel Lorinczy
- **Kúria Udvarosovcov**, ktorú dal v roku 1914 postaviť Károly Udvaros
- **Kúria Kalmána Nagya** postavená v roku 1911
- **Kúria Ferenca Kovácsa** postavená v rokoch 1928-1929
- **Baroková kaplnka Narodenia Panny Márie** z roku 1771
- **Klasicistický ústredný kríž** cintorína postavený v roku 1808
- **Kamenná socha Nepoškvrnenej Panny Márie** z roku 1808
- **Trojičný stĺp** postavený v roku 1895
- **Pamätník obetiam I.svetovej vojny** postavený v roku 1939
- **Pamätník obetiam II.svetovej vojny**
- **Pamätník Zsigádskej bitky** 16. júna 1849 odhalený dňa 12. júna 1999

A.1.3 Obecné symboly

Blazón erbu: V červenom štíte zlaté sklonené veslo prekrížené dvoma zlatými šikmo sklonenými striebrohrotými a striebrokrídlými šípami.

Atribúty podľa hagiografickej pečate s postavou sv. Vojtecha z 18. stor., majúcej predlohu už v 17. stor. Vo väčšom erbe obce predstavuje sv. Vojtech funkciu patróna erbu.

Vlajka obce Žihárec pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách žltá, červená, biela, červená a žltá. Vlajka má pomer strán 2:3 a je ukončená tromi cípmi (dvoma zástrihmi), ktoré siahajú do tretiny jej listu. Tieto farby sú odvodené z obecného erbu.

Pečať obce je okrúhla, uprostred ktorej je obecný symbol ako na erbe a kruhopis OBEC ŽIHÁREC.

A.2 Ex-post hodnotenie a dosiahnuté výsledky.

V PHSR obce Žihárec na roky 2015 – 2025 boli zadané tri prioritné rozvojové oblasti: **Hospodárska**, **Sociálna** a oblasť **Environmentálna** s ďalšími cieľmi a opatreniami, vyústených v plánovaných projektoch a aktivitách. Potreby obnovy, rekonštrukcie a rozvoja boli postupne realizované podľa aktuálnych príležitostí na čerpanie prostriedkov, t.j. aktuálnych výziev a z ekonomicko-hospodárskych možností samotnej obce.

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho obdobia

opatrenie/projekt/aktivita	Termín realizácie		Nákladovosť v EUR	
	Plán	skutočnosť	plán	skutočnosť
1. Prioritná oblasť - Hospodárska				
(1.1.1) „Rekonštrukcia chodníka a cesty v obci Žihárec“	2016-2020	2025	330 000,-	301 244,99
(1.1.1)„Rekonštrukcia chodníka v obci Žihárec“		2022		10 000,-
2. Prioritná oblasť - Sociálna				
(2.3.1) Rekonštrukcia budovy domu smútku v miestnom cintoríne	2016-2020	2024	66 500,-	5 517,-
(2.3.5) „Rekonštrukcia a modernizácia ZŠ“	2016-2018	2025	300 000,-	337 776,36
(2.4.2) Vybudovanie detského ihriska	2016-2020	2023	10 000,-	4 887,-

(2.5.2) „XXVIII. Žihárecké dni“	priebežne	2022	100 000,-	645,-
(2.5) „Hor sa do hôr!!!“	priebežne	2022	-	534,-
(2.5.2) Dni obce	priebežne	2024	100 000,-	32 020,-
		2023		25 000,-
		2022		25 000,-
		2024		2 770,-
(2.5.2) Divadelné predstavenie, koncerty				
(2.6.1) Opatrovateľská služba	2016-2020	2024	-	57 284,-
		2023		75 642,82
		2022		68 127,88
(2.6.1) Terénna sociálna práca	2016-2020	2024	-	42 311,-
		2023		36 132,57
		2022		35 159,96
3. Prioritná oblasť - Environmentálna				
(3.1) „Triedený zber komunálneho odpadu v obci Žihárec“	2016-2020	2023	433 000,-	465 211,20
(3.2.2) „Revitalizácia vegetačných prvkov“	2015-2020	2022	100 000,-	14 591,-
Ďalšie nezaradené a realizované projekty/aktivity				
„Wifi pre Teba“	-	2022	-	15 000,-

Stručný popis projektov/aktivít:

1.1.1 V roku 2025 obec dostala 100 %-nú podporu a finančnú pomoc od *Úradu vlády SR* na realizáciu projektu spojeného s rekonštrukciou chodníka a cesty v celkovej hodnote 301 244,29 €.

Pôdohospodárska platobná agentúra v roku 2022 vyčlenila zo svojich zdrojov finančnú podporu na rekonštrukciu chodníka o celkovej dĺžke 40 m. Podpora projektu bola 10 000,- €, predstavujúc 100 % podiel PPA.

2.3.1 Oprava strechy domu smútku , vymalovanie a rôzne opravy vnútorných miestností obec zrealizovala z vlastných zdrojov.

2.3.5 Počas 15 mesiacov sa implementoval projekt spojený s rekonštrukciou a modernizáciou základnej školy. Finančná podpora bola získaná zo zdrojov EÚ + štátneho rozpočtu (celkom 92 %) vo výške 310 754,25 €. Obec sa spolupodieľala vlastnými zdrojmi vo výške 27 022,11 €. Podporným riadiaci orgánom bolo *MIRRI*. Samotný projekt bol sústredený na materiálové vybavenie a technické zabezpečenie školy, budovanie a modernizáciu učební, výstavbu a rekonštrukciu školského športoviska a iné podporné aktivity. Telocvična prešla tiež úpravou, a to zateplením fasády a strešnej konštrukcie, zabezpečili sa učebné pomôcky, nábytok športové vybavenie.

2.4.2 Detské ihrisko bolo vybudované na školskom dvore pre materskú školu a financované z v rámci *MAS Dolné Považie*.

- 2.5.2 a 2.5 Od *Nitrianskeho samosprávneho kraja* obec v roku 2022 získala podporu na uskutočnenie kultúrnej i športovej akcie. V prípade kultúrnej udalosti boli vyfinancované ozvučenie a honorár účinkujúcich. Športová udalosť bola zameraná na športový tábor žiakov základnej školy a uhradili sa náklady na cestovanie a ubytovanie.
- 2.6.1 Opatrovateľská služba a terénna sociálna práca sa v obci vykonáva vďaka národnému projektu *MPVSR SR*, zabezpečujúceho individualizované poskytovanie podpory osobám pri riešení zložitých životných situácií a aktivizáciu osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením, so zámerom zlepšenia ich sociálneho začlenenia. Projekt svojimi aktivitami prispieva k zmierňovaniu dopadov chudoby a sociálneho vylúčenia na život ľudí, ktorí majú obmedzený prístup ku zdrojom a službám majoritnej spoločnosti so zapojením tretích subjektov.
- 3.1 *Slovenská agentúra životného prostredia SR* vyčlenila prostriedky na podporu projektu obce v oblasti triedeného zberu. Zabezpečili sa dopravné prostriedky, stavby a hnuťelné veci. Podiel zdrojov EÚ a ŠR bolo na úrovni 95 %. Vlastné zdroje obce boli vo výške 23 260,56 €.
- 3.2.2 Životné prostredie bolo v rámci obce udržiavané revitalizáciou a zasadením vegetačných prvkov v celkovom počte 87 ks rôzneho druhu – javor, lipa, jaseň, dub, jelša, hrab a brest. Podpora bola získaná od *SAŽP* vo výške 14 164,70 €. Ostatnú časť z celkových výdavkov na projekt pokryla obec z vlastných zdrojov.
- (a) Plánované zámery obec doplnila o neplánovaný projekt orientovaný na zabezpečenie a nákup technických prostriedkov, programových prostriedkov a služieb pre zvýšenie pokrytia širokopásmovým internetom. V obci sa osadilo 10 prístupových bodov. Celkové výdavky činili 15 000,- €. Z toho vlastné zdroje obce predstavovali 750,- €. Ostatná časť činila 95 % zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu *MIRRI*.

A.3 Socioekonomická analýza

Tvorba strategického dokumentu si žiada zisťovať vývoj a stav demografie hneď z niekoľkých aspektov. Má veľkú vypovedaciu hodnotu pri zaraďovaní subjektu, v tomto prípade samosprávy, do tzv. veľkostnej skupiny rozvojového územia, ako aj o atraktivnosti územia. Príprava analýzy tohto zamerania je veľmi náročná z hľadiska zberu a spracovania údajov. Je však efektívne využiteľná pri ďalšej fáze strategického plánovania.

A.3.1 Vývoj počtu obyvateľov

Demografia je veda a praktická činnosť, ktorá sa zaoberá štatistickou a matematickou analýzou veľkosti, zloženia a priestorovej distribúcie ľudských populácií a príčinami a dôsledkami zmien plodnosti, úmrtnosti, sobášnosti a migrácie. Slovensko už dnes čelí demografickej výzve starnutia populácie, ktorá ovplyvňuje dôchodkový systém, zdravotnú starostlivosť a trh práce. Klesá pôrodnosť a predlžuje sa stredná dĺžka života.

Podľa výsledkov *Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021* na **Slovensku** žilo 5 449 270 obyvateľov, čo je pokles o približne tisíc ľudí oproti 5 450 421 zo stavu v decembri 2018 (pokles začal už v roku 2020). Ku koncu roka 2024 mala Slovenská

republika 5 419 451 obyvateľov, čo bolo oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka o 5 236 osôb menej (stav ku koncu roka 2023 bol 5 424 687 obyvateľov).

V **septembri 2025** bol počet obyvateľov SR **5 413 191** (medziročne **menej o 8 315** osôb). Podiel žien na celkovom obyvateľstve bol 51,08 %.

V 3. štvrtroku 2025 sa v Slovenskej republike narodilo 11 540 živých detí (v roku 2024 to bolo 46 241 živých detí, o 2 386 menej než v roku 2023) a zomrelo 12 461 osôb (v roku 2024 53 876 osôb, o 257 menej ako v predchádzajúcom roku).

Prirodzený úbytok obyvateľstva tak predstavoval 921 osôb, čo je o 256 osôb menej než v 3. štvrtroku 2024.

Celkový úbytok obyvateľstva Slovenska ku koncu 3. štvrtroku 2025 bol 584 osôb, v porovnaní s 3. štvrtrokom 2024 bol nižší o 194 osôb (v 3. štvrtroku 2024 dosiahol celkový úbytok obyvateľstva 778 osôb).

Nitriansky kraj mal ku koncu roka 2024 666-tisíc obyvateľov, čo predstavovalo 12,3 % z celkového počtu obyvateľov Slovenska. Demografický vývoj v kraji aj v roku 2024 charakterizovalo pokračujúce spomaľovanie reprodukcie obyvateľstva. Počet živonarodených detí dosiahol 4 831, čo zodpovedalo najnižšej hodnote od roku 1996. Počet zomretých obyvateľov predstavoval 7 638 osôb. Úmrtnosť dlhodobo prevyšuje pôrodnosť – v roku 2024 zomrelo o 2 807 osôb viac, ako sa narodilo.

Vývoj počtu obyvateľov

tabuľka č. 1

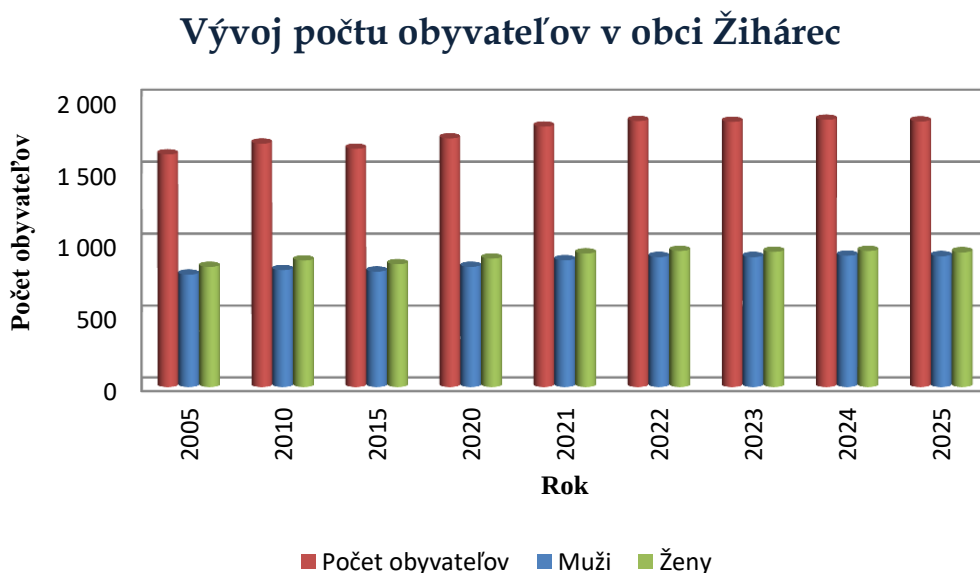
Rok	2005	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Počet obyvateľov	1 616	1 691	1 655	1 727	1 809	1 848	1 842	1 857	1 845
Muži	781	812	802	835	881	903	903	912	909
Ženy	835	879	853	892	928	945	939	945	936

Zdroj: ŠÚ SR, OcÚ Žihárec

Krivka vývoja počtu obyvateľov obce Žihárec v posledných rokoch mierne narastá. Je tomu tak aj pri zohľadnení pohlavnej štruktúry. V sledovanom období prevyšuje zakaždým počet žien nad počtom mužov, avšak nie výrazne.

Pre zaujímavosť uvádzame stav v počte ľudí obce aj z obdobia roku 1828, kedy mala obec 2031 obyvateľov.

Graf č. 1

Vývoj prírastku obyvateľov

tabuľka č. 2

Rok	Celkový prírastok	Prirodzený prírastok	Migračné saldo
2005	2	-8	10
2010	8	-9	17
2015	21	2	19
2020	7	-5	12
2021	15	1	14
2022	39	3	36
2023	-6	-6	0
2024	15	-11	26

Zdroj: ŠÚ SR

Migračné saldo vykazuje rozdiel medzi počtom prisťahovaných a počtom vystťahovaných. Najväčšie hodnoty v období od roku 2004 sa zaznamenali v roku 2017 (50) a najmenšie v roku 2013 (-20). Celkovo možno registrovať, že pohyb obyvateľstva je veľmi rôznorodý, avšak je negatívom, že za ukazovateľ prirodzený prírastok prevláda za väčšinu rokov úmrtnosť nad živonarodenými. Uvedené potvrdzuje i ďalšia tabuľka, kde sa rozvídzajú počty natality a mortality v rámci riešenej obce.

Stavy natality a mortality

tabuľka č. 3

Rok	Natalita	Mortalita
2005	13	21
2010	14	23
2015	16	14
2020	17	22
2021	22	21
2022	22	19
2023	15	21
2024	15	26

Zdroj: ŠÚ SR

Vývoj počtu obyvateľov z pohľadu prírastkov novorodencov a úmrtnosti obyvateľov obce nie je priaznivý. V sledovanom období (od roku 2005) v rokoch 2006, 2012, 2014, 2021 a 2022 prevládala počet narodených nad počtom zomretých. Najviac novorodencov sa zaznamenal v roku 2016 v počte po 26 detí. Najmenej detí sa narodilo v rokoch 2005 a 2015, a to po 13 osôb. V prípade počtu zomretých ich bolo najviac v roku 2017 v počte 29 osôb a najmenší počet úmrtí bol v roku 2015 v počte 14 osôb.

Sobáše a rozvody

tabuľka č. 4

Rok	Sobáše	Rozvody
2005	6	2
2010	7	4
2015	8	3
2020	4	4
2021	5	2
2022	16	1
2023	14	2
2024	8	1

Zdroj: ŠÚ SR

Pomer sobášov a rozvodov je medziročne rôzny, avšak od roku 2005 prevláda vo väčšine prípadov vyšší počet sobášov a menší počet rozvodov, t.j. iba v roku 2019 bol opak v pomere (1 sobáš a 3 rozvody) a v roku 2019 bol pomer rovnaký (3 sobáše a 3 rozvod), podobne v roku 2020 (4 sobáše a 4 rozvody). Najviac osôb sa dalo do zväzku v roku 2022, kedy bolo 16 sobášov a najmenej v roku 2019 (1 sobáš). Rozvodov bolo najviac v roku 2009 v počte 8 prípadov a najmenej v roku 2022 a 2024, kedy sa nezaznamenalo po 1 rozvodovom stave.

Vzdelanosť a rodinný stav obyvateľstva

tabuľka č. 5

Počet obyvateľov (2021)			
podľa vzdelania		podľa rodinného stavu	
ZŠ	452	slobodní	849
SŠ	911	ženatý/vydaté	652
VŠ	151	rozvedení	146
EA	889	vdovci	146

Zdroj: ŠÚ SR

Na demografickú štruktúru sa možno pozrieť i z pohľadu vzdelanostnej úrovne, alebo rodinného stavu. V obci v roku 2021 žilo 452 osôb so základným vzdelaním, 911 osôb, ako najväčšie zastúpenie v rámci vzdelanostnej štruktúry mali zastúpenie osoby so stredoškolským vzdelaním a 151 osôb malo ukončené vysokoškolské vzdelanie.

Z celkového počtu (1794 osôb) obyvateľstva obce mali slobodní zastúpenie 47,32 %, osoby ženatí/vydaté predstavovali 36,34 %, rozvedení niečo vyše 8 % a vdovci podobne mierne nad 8 %.

A.3.2 Veková štruktúra obyvateľstva

Výsledky populačných prognóz hovoria o dynamizácii procesu populačného starnutia. Môžeme očakávať, že na začiatku druhej polovice tohto storočia bude na Slovensku približne 4,9 – 5,2 mil. obyvateľov, pričom priemerný vek by sa mal priblížiť k 48 rokom (dnes je 43 rokov) v dôsledku predovšetkým zvyšujúcej sa prevahy zomretých nad narodenými. Proces migrácie bude tento vývoj len veľmi obmedzene zmierňovať. Slovensko zaznamenalo druhý najväčší nárast počtu seniorov v EÚ, a to o 4,8 percentuálnych bodov. Pomer starších ľudí je na Slovensku ešte relatívne nízky v porovnaní s inými krajinami EÚ. Kým u nás má 17,9 percenta ľudí 65 rokov a viac, priemer EÚ je 21,3 percenta. Spolu s nárastom starších ľudí rastie aj **mediánový vek**. Na Slovensku narástol z 38,2 na 42,4 (rok 2023) a v roku 2024 bol na úrovni 43. V roku 2025 to bola úroveň 42,3. Ide však o najnižší mediánový vek z okolitých krajín. Starnúca populácia je podľa záverov Inštitútu pre stratégie a analýzy výsledkom nižšej pôrodnosti a zvyšujúcej sa očakávanej dĺžky života. Zastúpenie Nitrianskeho samosprávneho kraja na celkovom obyvateľstve SR bolo 12,3 %. Mediánový vek obyvateľov kraja bol 45,7 rokov (2025) - (v roku 2024 bol 45,3).

Veková štruktúra obyvateľstva

tabuľka č. 6

Veková kategória	Osoby		v %	
	2014	2024	2014	2024
Predproduktívny vek (0-14)	255	291	15,61	15,67
Produktívny vek (15-64)	1142	1240	69,89	66,77
Poproduktívny vek (65 a viac)	237	326	14,50	17,56

Zdroj: ŠÚ SR

Vekové zloženie obyvateľstva obce vykazuje za rok 2024 nárast pri odstupe desiatich rokov v počte osôb v produktívnom veku, avšak podiel tejto skupiny na celkovom počte obyvateľov obce je nižší. Za skupinu osôb v predproduktívnom veku s týmto istým časovým odstupom došlo k ich veľmi miernemu nárastu. U osôb v poproduktívnom veku bol nárast v počte o niečo vyše 3 %.

Pre sledovanie vývoja demografického zloženia z vekového hľadiska má vypovedaciu hodnotu aj **index starnutia**. Tento bol v roku 2024 na úrovni 112,03 % za obyvateľstvo obce celkom. Za skupinu žien dosiahol úroveň 134,33 % a za skupinu mužov 92,99 %.

Najvyššie hodnoty sa zaznamenali od roku 2005 za daný ukazovateľ a za obyvateľstvo celkom práve v roku 2024, a to aj za skupinu žien i za mužov. Naopak najnižšia úroveň tohto

ukazovateľa bola za obyvateľstvo celkom v roku 2012 101,48 %, za skupinu žien tiež v roku 2012 86,96 % a za skupinu mužov s hodnotou 69,23 % v roku 2017.

Za obyvateľstvo Slovenska sa ku koncu roku 2024 index starnutia zistilo 118,94 %, za Nitriansky samosprávny kraj 150,13 % a za okres Šaľa 142,65 %.

Priemerný vek za obec bol 41,17 (2021). V roku 2024 za Slovensko 42,21, za NSK 44,02 a za okres Šaľa 43,69.

A.3.3 Národnostná a náboženská štruktúra

Štruktúra demografie územia je tvorená aj ukazovateľmi o národnostnom a náboženskom zložení. Obec Žihárec spadá medzi obce, ktorých história ovplyvnila osídlenie obyvateľstvom väčšinovou maďarskou národnosťou. V prípade náboženského vyznania dlhodobo prevláda rímskokatolícke vyznanie.

Národnostná štruktúra

tabuľka č. 7

Rok	Národnosť				
	Slovenská	Maďarská	Česká	Rómska	Iná, nezistená
2011 (abs.)	512	1079	4	3	40
2021 (abs.)	628	1066	3	4	8 + 85
2021 (%)	35,01	59,42	0,17	0,22	7,18

Zdroj: ŠÚ SR

Popri prevyšujúcej maďarskej národnosti (cca 59 % z celkového počtu za rok 2021) druhé najväčšie zastúpenie má slovenská národnosť. Porovnaním stavu oproti roku 2011 však došlo k nárastu slovenskej národnosti a poklesu počtu osôb maďarskej národnosti. Medzi ľuďmi sa nachádzajú aj osoby s českou, rómskou, poľskou (1 osoba), srbskou (1 osoba), rumunskou (2 osoby) a francúzskou (3 osoby) národnosťou.

Náboženská štruktúra

tabuľka č. 8

Rok	Náboženstvo				
	Rímskokatolícke	Evanjelické	Reformovaná cirkev	Ostatné a nezistené	Bez vyznania
2011 (abs.)	990	81	353	93	121
2021 (abs.)	1000	72	313	33+86	290
2021 (%)	55,74	4,01	17,45	6,64	16,16

Zdroj: ŠÚ SR

Vierovyznanie je slobodný, verejný alebo súkromný prejav náboženského presvedčenia, právo ktoré je garantované *Zákonom o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností č. 308/1991 Zb.*, a ktoré hovorí, že každý má právo slobodne si zvoliť vieru, zmeniť ju alebo byť bez vyznania.

V Žihárcei prevláda rímskokatolícke vyznanie, a to u vyše 55 % miestneho obyvateľstva. V poradí druhé zastúpenie čo do počtu má reformovaná cirkev (vyše 17 %). Okrem ďalšieho

evanjelického v skupine ostatné sa zaradili gréckokatolícke vyznanie (12 osôb), Jehovovi svedkovia (1 osoba), kresťanské zbory (3 osoby), budhizmus (3 osoby) a islam (1 osoba).

A.3.4 Ekonomická aktivita obyvateľstva

K **30. septembru 2025** mala Slovenská republika 5 413 191 obyvateľov, čo bolo medziročne o 8 315 osôb menej (5 421 506 obyvateľov). Podiel žien na celkovom obyvateľstve bol 51,08 %.

Ekonomicky aktívnych bolo v tomto období 2 750 900 obyvateľov. Počet pracujúcich na Slovensku v poslednom štvrtroku 2025 prekročil 2 milióny 626-tisíc osôb. Medziročný pokles, ktorý pretrval v troch štvrtrokoch, sa prehĺbil na 0,8 %. Zamestnanosť v SR po sezónnom očistení oproti 3. štvrtroku poklesla o 0,2 % na vyše 2 milióny 602-tisíc pracujúcich.

Miera zamestnanosti, vyjadrujúca podiel pracujúcich z počtu obyvateľov vo veku 20 až 64 rokov, medziročne klesla o 0,4 percentuálneho bodu (p. b.) na 78,4 %.

Z **regionálneho hľadiska** v uplynulom roku stúpili počty pracujúcich len v 2 zo všetkých 8 krajov Slovenska. Trnavský kraj zaznamenal nárast takmer o 5-tisíc osôb (1,7%) a Žilinský o 2,3-tisíc osôb (0,7 %). Naopak, najvýraznejší pokles poznamenal Nitriansky kraj, v ktorom ubudlo skoro 8-tisíc pracujúcich (2,4 %) a v Bratislavskom kraji z pracovného trhu odišlo 3,2-tisíc osôb (0,8 %).

Mieru zamestnanosti nad 80 % dosiahli okrem dominantného Bratislavského kraja ešte aj Žilinský a Trnavský kraj, v Trenčianskom však bola už druhý krát za sebou tesne pod touto hranicou. Najvýraznejšia medziročná zmena nastala v Banskobystrickom kraji po poklese miery zamestnanosti o 2,3 percentuálneho bodu (p. b.) na 75 % a najnižšie bol Košický kraj s hodnotou 73,1 %. V Nitrianskom kraji bol tento ukazovateľ za toto obdobie na úrovni 73 %.

Pre porovnanie zmien na štátnej úrovni, ako aj sledovanie stavov na viacerých úrovniach územnej štruktúry uvádzame údaje aj za rok 2021. Z 5 449 270 žijúcich na Slovensku bolo 2 172 228 pracujúcich, ďalších 309 310 osôb boli pracujúci dôchodcovia. Vyplývalo to z rozšírených dát z výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021. Štatistika ekonomickej aktivity zároveň poukázala na to, že 20 124 osôb bolo na materskej dovolenke, 52 229 ľudí na rodičovskej dovolenke.

Z 1794 obyvateľov (SODB 2021) obce Žihárec bolo 712 pracujúcich (39,69 %), 91 pracujúcich dôchodcov (5,07 %), na rodičovskej dovolenke bolo desať osôb a na materskej dovolenke päť osôb.

V roku 2024 mal **index ekonomickej zaťaženia** za obec hodnotu 49,76 %. Táto hodnota za skupinu žien bola i za skupinu mužov boli podobne tesne pod 50 %. Najvyššie hodnoty od roku 2005 ukazovateľ dosiahol v roku 2020 za celkový počet obyvateľov obce, a to 51,99 %. Za skupinu žien najvyššiu hodnotu vykázali v roku 2018 na úrovni 55,91 % a za skupinu mužov v roku 2020 50,45 %.

Krivka indexu ekonomickej zaťaženia od roku 2005 rástla po rok 2018, a od tohto roku mierne klesá a po súčasnosť dosahuje v priemer stabilné hodnoty. Najnižšie dáta sa

zaznamenali za obyvateľstvo celkom v roku 2005 s číslom 36,37 %, za skupinu žien v roku 2013 v hodnote 44,22 % a za skupinu mužov v roku 2005 s percentom 28,45.

Ukazovatele ekonomického potenciálu

tabuľka č. 9

		Ek. aktívni	Pracujúci	UoZ
2011	Počet osôb	843	590	232
	% z celk. počtu	51,47	36,02	14,16
2021	Počet osôb	818	712	71
	% z celk. počtu	45,60	39,69	3,96

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2011 a 2021, vlastné prepočty

Nezamestnanosť je sociálno-ekonomický jav spojený s trhom práce. **Miera nezamestnanosti** je ukazovateľ, ktorým sa sleduje podiel počtu nezamestnaných na celkovom počte pracovných síl. Z dlhodobého hľadiska sa na Slovensku vykazuje pokles miery evidovanej nezamestnanosti.

Na Slovensku bolo vo **4. štvrtroku 2025 nezamestnaných 154,8 tisíc osôb**, medziročne počet stúpol o 9,5 tisíce osôb alebo o 6,5 %. Nárast počtu ľudí bez práce bol najvyšší od začiatku roku 2021 (od uplatňovania novej metodiky). Po sezónnom očistení počet nezamestnaných stúpol o 2,2 % na 153,8-tisíc osôb oproti 3. štvrtroku 2025.

V regionálnom pohľade počet nezamestnaných počas roku 2025 vzrástol v 5 z 8 krajov v SR, v troch dokonca dvojciferné (viac ako o 10 %), a to v Nitrianskom, Banskobystrickom a prekvapivo aj v Bratislavskom kraji.

V Nitrianskom kraji sa zaznamenalo v **decembri 2025 15 610 UoZ** (rastúca tendencia) a miera evidovanej nezamestnanosti 3,7 %. V okresnom meste Šaľa bolo 1 203 UoZ a v obci Žihárce 58 UoZ.

Vývoj počtu UoZ v období od roku 2006 do januára 2026

tabuľka č. 10

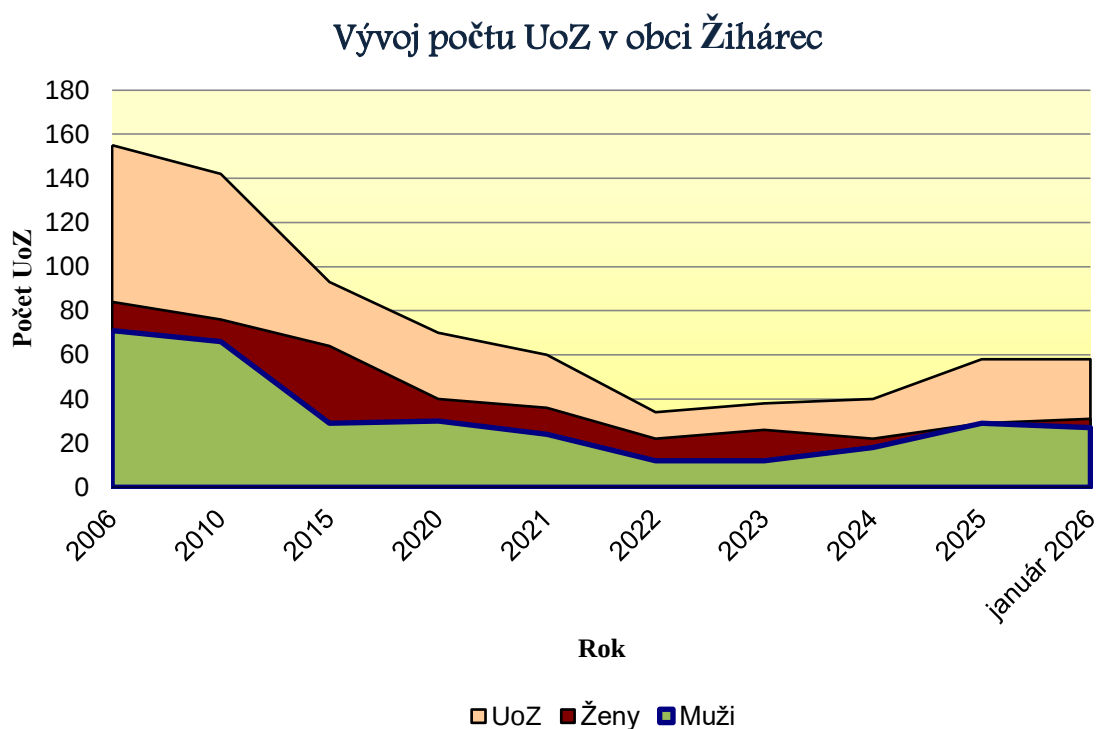
Rok	UoZ		Ženy		Muži	
	Počet osôb	Index	Počet osôb	Index	Počet osôb	Index
2006	155	-	84	-	71	-
2010	142	91,61	76	90,48	66	92,96
2015	93	65,49	64	84,21	29	43,94
2020	70	75,27	40	62,50	30	103,45
2021	60	85,71	36	90,00	24	80,00
2022	34	56,67	22	61,11	12	50,00
2023	38	111,76	26	118,18	12	100,00
2024	40	405,26	22	84,62	18	150,00
2025	58	145,00	29	131,82	29	161,11
január 2026	58	100,00	31	106,90	27	93,10

Zdroj: ŠÚ SR, UPSVaR, vlastné prepočty

Stav UoZ v obci Žihárec z dlhodobého hľadiska je prijateľný po obdobie roku 2024. Od tohto obdobia krivka naberá rastúcu podobu. Pri pomere pohlaví UoZ od roku 2006 prevláda počet žien nad počtom mužov v skupine UoZ, okrem roku 2011, aj to o jednu osobu (žien UoZ 74 a muži UoZ 75).

Na úrovni Slovenska došlo k nárastu počtu UoZ oproti roku 2024 za rok 2025 a začiatok roka 2026 hlavne v priemysle a stavebníctve. V čase ku koncu roka a začiatku nového roka majú najväčší vplyv na zmenu počtu UoZ sezónalne práce. Na prelome rokov 2025 a 2026 zmenu ovplyvnilo i hromadné prepúšťanie.

Graf č. 2

Stav UoZ január 2026 – podľa dĺžky evidencie

tabuľka č. 11

Doba evidencie	UoZ	
	Počet osôb	v %
do 3 mesiacov	19	32,76
4 – 6 mesiacov	13	22,41
7 – 9 mesiacov	9	15,52
10 – 12 mesiacov	6	10,35
13 – 18 mesiacov	7	12,07
19 - 24 mesiacov	1	1,72
25 – 30 mesiacov	0	-
31 – 36 mesiacov	0	-
37 – 42 mesiacov	1	1,72
43 – 48 mesiacov	0	-
nad 48 mesiacov	2	3,45

Zdroj: ÚPSVaR, vlastné prepočty

I keď celkovo počet UoZ za riešenú obec je pomerne nízky, podľa dĺžky evidencie možno zistiť najlepšie záujem a reálny stav pracovitosti tejto skupiny. Podľa získaných informácií v januári 2026 UoZ boli v evidencii vo väčšine prípadov veľmi krátku dobu. Iba 2 osoby sú bez prác dlhšie ako 4 roky.

Stav UoZ január 2026 – podľa veku

tabuľka č. 12

Veková skupina	UoZ	
	Počet osôb	v %
do 20 rokov	5	8,62
20-24	6	10,35
25-29	2	3,45
30-34	7	12,07
35-39	7	12,07
40-44	10	17,24
45-49	5	8,62
50-54	7	12,07
55-59	6	10,35
60 a viac	3	5,16

Zdroj: ÚPSVaR, vlastné prepočty

Z pohľadu veku skupina UoZ bola zastúpená vo väčšom počte v produktívnom veku, z toho najviac v rozmedzí 40 až 44 rokov. UoZ tvorili však ľudia s rôznym vekom resp. so zastúpením v skupine každého vekového rozmedzia, od 20 až nad 60 rokov.

V registri ÚPSVaR sa sledujú stavy UoZ aj z iných hľadísk, a to rodinného stavu, najvyššieho dosiahnutého vzdelania, profesie vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie, odvetvia posledného zamestnávateľa a podľa znevýhodnených podľa § 8 zákona č. 5/2004 Z. z.

Podľa **rodinného stavu** v januári 2026 z 58 UoZ za obec bolo 32 slobodných osôb, 20 ženatých/vydaté osoby, 3 osoby rozvedené a ostatní, t.j. vdovci 2 osoby a registrované partnerstvá nikto nezastupoval. Jedna osoba zostala nezistená.

Vzdelanostná úroveň spomínaných UoZ podľa medzinárodnej štandardnej klasifikácie vzdelávania bola nasledovná: 15 osôb mali nižšie sekundárne vzdelanie, 31 osôb vyššie sekundárne vzdelanie, 3 osoby post sekundárne neterciárne vzdelanie, 1 osoba terciárne vzdelanie – VŠ 1. stupňa a 1 osoba terciárne vzdelanie – VŠ 2. stupňa.

A.3.5 Podnikateľská sféra

Podnikanie je definované ako sústavná činnosť vykonávaná samostatne, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku. Definícia podnikania a jeho podmienky na úrovni Slovenska sú zakotvené v Obchodnom zákonníku a Živnostenskom zákone.

Rok 2025 pre podnikateľov znamenal zavedenie množstva ekonomických a legislatívnych zmien a bol jeden z najnáročnejších období za posledné roky. Rok 2025 priniesol rekordný počet zánikov živností a firiem. Zmeny predstavovali zavedenie transakčnej dane, zmeny a úpravy v DPH a daňových odvodoch, rast miezd a zmeny v legislatíve zamestnávania, dostupnosť úverov a financovanie podnikania, digitalizácia a automatizácia ako konkurenčná výhoda, povinné ESG reportovanie (*zverejňovanie informácií o podnikových operáciách týkajúcich sa environmentálnych, sociálnych a riadiacich (ESG) aspektov podnikania*), nové clá a obchodné regulácie a ďalšie faktory vonkajšieho i vnútorného prostredia podnikaní.

V číslach v roku 2025 vzniklo na Slovensku takmer 25-tisíc firiem, no zároveň zaniklo približne 8-tisíc spoločností, čo predstavuje najvyšší počet reálnych zánikov firiem za šesť rokov. Živností vzniklo len niečo vyše 42-tisíc, čo je najmenej za šesť rokov, no zaniklo ich viac ako 66-tisíc - historický rekord. Najviac podnikaní (firiem i živností) zaniklo v stavebníctve, službách a maloobchode.

Od 1. januára 2026 vstúpili do platnosti viaceré zmeny v oblasti práce, miezd a zdaňovania, ktoré sú súčasťou konsolidácie verejných financií. Dotknú sa daňovo-odvodového zaťaženia práce a progresívneho zdaňovania príjmov fyzických osôb.

Počet FO a PO

tabuľka č. 13

Rok	FO/živnostníci	PO
2005	94/80	95
2010	110/97	92
2015	97/90	30
2018	100/89	43
2019	99/95	41
2020	100/94	37
2021	107/98	35
2025	do 100	53

Zdroj: ŠÚ SR

Vývoj počtu FO a živnostníkov bol od roku 2004 relatívne stabilný, resp. zmeny v počte sú mierne až po súčasnosť. Najviac FO sa evidovalo v roku 2008, podobne aj živnostníkov (1200/106). Najmenej FO bolo registrovaných a aktívnych v roku 2004 v počte 88 a živnostníkov v počte 73.

V prípade PO krivka vývoja v počte bola stabilná po rok 2014 (87 PO). V roku 2015 došlo k výraznému poklesu (30 PO). Najviac ich bolo v obci v roku 2006 v počte 97 a najmenej v roku 2015 v počte 30. Ziskových PO bolo najviac v počte po 86 v rokoch 2004 a 2006 a neziskových najviac v počte po 15 subjektov v rokoch 2011 a 2012. Najmenej ziskových PO bolo v roku 2020 a 2021 a to v počte 26 a u neziskových PO v počte 3 subjekty v roku 2015.

Za rok 2026 (január) v živnostenskom registri figurovalo do 100 živnostníkov a v obchodnom registri 26 PO so sídlom v Žihárcei.

Podnikateľské činnosti a predmet podnikania týchto subjektov pokrýva rôzne služby od sprostredkovateľských činností v oblasti obchodu, výroby i služieb, administratívne,

účtovnícke, reklamné, marketingové, stavebné, dopravné, poľnohospodárske a mnohé ďalšie i občianske služby.

A.3.6 Bývanie

Potreba bývania je prirodzená, ale cesta k jej uspokojeniu nie je jednoduchá. Úvaha jednotlivca či domácnosti o obstaraní vlastného bývania sa začína pri hodnotení aktuálnych a predpokladaných finančných možností potenciálneho záujemcu, perspektívny ekonomický status, príjmová situácia a celkové jeho očakávania o bývanie aj do budúcnosti.

Významným aspektom pri rozhodovaní o bývaní majú priestorové danosti územia a samotná lokalita. Ďalšie faktory pri rozhodovaní, kde bývať, sú aj občianska vybavenosť – základné občianske služby, vzdelávacie a zdravotné služby, kultúrne a športové vyžitie, zabezpečenie infraštruktúrou, ako aj sociálno-spoločenské zázemie a blízkosť či prítomnosť prírody, ale aj dostupnosť do práce a pod..

Na úrovni Slovenska rok 2025 z pohľadu realitného trhu charakterizovalo preklopenie v prospech predávajúceho. Po rokoch sa opäť dostáva trh do stavu, kedy dopyt po nehnuteľnostiach prevyšuje ponuku. Ani tzv. „katastrálna kríza“ zásadne nezmenila správanie záujemcov. V prípade ceny nehnuteľností došlo k výraznému nárastu, medziročne takmer o 13 %. Alarmujúcim sa ukazuje výrazný medziročný pokles vo výstavbe, kedy oproti minulému roku (2025) došlo k zmene o 19 %. Konsolidácia znížila i disponibilné príjmy, preto kupujúci sú opatrnejší a váhavejší.

Bytový a domový fond

tabuľka č. 14

Obdobie výstavby	do 1919	1919-1945	1946-1960	1961 -1980	1981-2000	2001-2010
Počet	95	93	80	151	114	23
Obdobie výstavby	2011-2015	2016+				
Počet	22	46				

Zdroj: ŠÚ SR

Štatistické údaje pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 poukazujú v rámci bytového fondu obce Žihárec na počet 627 domov, z toho rodinných domov 588 a bytových domov 24. Z domov bolo vo vlastníctve fyzických osôb 495. Na vodovod bolo v tomto čase pripojených 569 domov, na plyn 547 a na kanalizáciu 487. Z celkového počtu domov bolo obnovených 339. Samotné byty boli v počte 782, z toho v rodinných domoch 590 a v bytových domoch 151. Obec disponuje aj obecnými bytmi.

A.3.7 Školstvo, zdravotníctvo, sociálne a občianske služby

Školstvo

Obec zriaďuje, alebo zrušuje materské školy, základné školy (prenesený výkon štátnej správy), základné umelecké školy, materské školy a školské zariadenia (napr. školské kluby,

školské jedálne a pod.) podľa zákona č. 596/2003 z. z. o štátnej správe v školstve. Zabezpečuje ich financovanie, zodpovedá za hospodárenie, a to hlavne v oblasti prevádzky a materiálno-technického zabezpečenia. Zároveň vykonáva hodnotenie riaditeľov škôl a školských zariadení, rozhoduje ako odvolací orgán, určuje všeobecným záväzným nariadením ďalšie úkony spojené so školstvom v rámci svojej pôsobnosti.

V obci Žihárec dlhodobo fungujú *Materská škola s vyučovacím jazykom slovenským*, *Materská škola s vyučovacím jazykom maďarským - Óvoda*, *Základná škola s vyučovacím jazykom slovenským* (uvedených je obec zriaďovateľom) a *Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola*. Tieto inštitúcie poskytujú vzdelávacie a výchovné činnosti v rámci jednej budovy. Deťom, žiakom, pedagógom a ostatným zamestnancom je poskytované aj stravovanie v *školskej jedálni*. Žiaci ZŠ môžu navštevovať i *Školský klub detí*.

Vývoj počtu žiakov v MŠ

tabuľka č. 15

Šk.r.	Počet detí	
	MŠ s VJS	MŠ s VJM
2020/2021	24	44
2021/2022	19	41
2022/2023	21	39
2023/2024	17	28
2024/2025	16	31
2025/2026	14	31

Zdroj. OcÚ Žihárec

Podľa SODB 2021 bolo v obci 116 detí (6,47 % z celkového počtu obyvateľov) vo veku do začatia povinnej dochádzky do MŠ. Údaje za posledných 6 rokov vykazujú mierny pokles v počte škôlkarov navštevujúcich miestne MŠ.

MŠ s VJS tvorí jedna trieda. Zamestnanecký zbor je zložený z riaditeľky MŠ s VJS, jednej pedagogickej osoby a jednej upratovačky.

MŠ s VJM je dvojtriedna, ktorú vedie riaditeľka a vzdelávaciú - výchovnú činnosť vykonávajú ďalšie 3 pedagogičky s výpomocou jedného pedagogického asistenta. Z nepedagogických zamestnancov sú činné dve upratovačky.

Vývoj počtu žiakov v ZŠ s VJS

tabuľka č. 16

Šk.r.	Počet detí spolu	Počet tried
2020/2021	16	1
2021/2022	15	1
2022/2023	11	1
2023/2024	12	1
2024/2025	10	1
2025/2026	11	1

Zdroj. OcÚ Žihárec

Základnú školu s VJS navštevuje menej detí ako ZŠ s VJM. Je tvorená len jedna trieda, pričom okrem riaditeľky svoju funkciu vykonávajú aj 1 pedagogický zamestnanec a 1 pedagogický asistent.

Vývoj počtu žiakov v ZŠ s VJM

tabuľka č. 17

Šk.r.	Počet detí spolu	Počet tried
2020/2021	109	9
2021/2022	102	9
2022/2023	94	9
2023/2024	107	9
2024/2025	108	9
2025/2026	105	9

Zdroj. OcÚ Žihárec

V **školskej jedálni** je zamestnaná vedúca školskej jedálne, hlavný kuchár a pomocný kuchár. V **ŠKD** činnosť vychovávateľky vykonáva 1 osoba a zamestnaný je aj pedagogický asistent.

Počet detí mladších ako 15 rokov bolo k 31.12.2024 celkom 290 (15,67 % z celkového počtu obyvateľstva obce). V Základnej škole s VJM je spolu 9 tried. Počet žiakov je v podstate v posledných rokoch stabilný. Školu riadi riaditeľ, zástupca riaditeľa, vzdelávaciu činnosť vykonáva 13 zamestnancov s 2 pedagogickými asistentmi. Ďalší zamestnanci školy sú ekonóm a 2 upratovačky.

Počet žiakov v jednotlivých triedach v šk. r. 2024/2025 (ZŠ s VJM)

tabuľka č. 18

Počet žiakov	Trieda
8	1.
7	2.
17	3.
8	4.
10	5.
15	6.
15	7.
12	8.
13	9.

Zdroj. OcÚ Žihárec

Zdravotníctvo

Zdravotnícke služby sú zabezpečované **Zdravotným strediskom** priamo v obci. Sídli tu všeobecný **lekár pre dospelých**. Svoju ambulantnú činnosť vykonáva každý pracovný deň avšak len pol dňa, resp. 4 hodiny podľa rozvrhnutého pracovného nasadenia. Ostatnú zdravotnú starostlivosť poskytujú odborníci v zdravotných zariadeniach v najbližších mestách, resp. v regióne. Lekáreň sa v obci nenachádza.

Sociálne a občianske služby

Sociálne služby sú originálnou kompetenciou miestnej samosprávy. Mestá a obce plnia úlohy v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení úlohy na úseku sociálnej pomoci (§4 ods.3 písm. p). Rozsah a úlohy v oblasti sociálnej pomoci pre miestnu samosprávu sú definované najmä prostredníctvom troch zákonov:

- Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi - originálna pôsobnosť,
- Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane a sociálnej kuratele,
- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.

Podľa SODB 2021 žilo v obci 365 dôchodcov, čo predstavovalo niečo vyše 20 % z celkového počtu obyvateľstva. Obec v rámci svojich kompetencií a možností poskytuje **opatrovateľskú službu** piatimi opatrovateľkami a vykonáva **terénnu sociálnu prácu** dvomi pracovníkmi vďaka národným projektom podporených MPSVR SR.

VZN obce určuje nasledovné poskytované služby občanom:

a) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu, ťažkého zdravotného postihnutia, dovŕšenia dôchodkového veku, a to: domáca **opatrovateľská služba** (OSL). Vykonáva sa v zmysle § 41 zákona o sociálnych službách terénnou formou,

b) podporné sociálne služby, a to: **odľahčovacia služba**. Poskytuje sa v zmysle § 54 zákona o sociálnych službách na základe posudku vydaného príslušným úradom práce sociálnych vecí a rodiny na území obce Žihárec prijímateľovi sociálnej služby s trvalým pobytom v obci Žihárec formou terénnej OSL.

Občianske služby na úrovni obce sú poskytované i v rámci komerčnej činnosti maloobchodu – predajňa COOP Jednota Slovensko, Lacko Centrum, pohostinstvo, rozličný tovar. Ďalej je v obci obecný úrad, pošta, kostol i cintorín.

A.3.8 Kultúrno-spoločenský a športový život

Kultúrny život obce riadi obecný úrad prostredníctvom miestneho **Kultúrno - spoločenského a informačného centra**. Tento je riadený správkyňou objektu, asistentom správkyne objektu a prácu tu má aj údržbár s asistentom údržbára. Kultúrnu ponuku reprezentujú vzdelávacie prednášky, divadelné predstavenia miestnych amatérskych skupín, folklórne slávnosti, tanečné zábavy a verejné oslavy. **Obecná knižnica** sa usiluje svojim poslaním uspokojovať vzdelanostnú a kultúrnu potrebu občanov.

Kultúrny život v obci sa oživuje aj obnovovaním starých tradícií, zvykov a obyčajou. Do kultúrneho bohatstva dediny patria aj kroje – ženský a mužský, ktoré žiaľ už upadajú do zabudnutia. Obec úzko spolupracuje so združeniami a snaží sa v čo najväčšej miere podporovať ich aktivity. Vo vzájomnej spolupráci sa podieľajú na organizovaní podujatí, ktoré spestrujú život obyvateľov obce.

Dobrovoľné združenia a skupiny vyvíjajúce činnosť v obci sú nasledovné:

- *Csemadok Základná organizácia Žihárec*
- *Pro traditione Zsigárd*
- *PARAMEDIC*
- *Poľovnícke združenie Dolný Váh*
- *Dobrovoľný hasičský zbor Žihárec*
- *Obecný futbalový klub Žihárec*
- *Obecný šachový klub Žihárec*
- *Highland Moto Team*
- *Červený kríž*
- *Fehér Füz - Salix Alba*
- *Öreg Füz - Veteris Salix*
- *NaturAqua*
- *občianske združenia rodičov pôsobiace popri ZŠ s VJM a ZŠ s VJS*

Najznámejšie a najviac navštevovanejšie spoločenské, kultúrne a športové podujatia v obci: *Žihárecké dni, Oslavy medzinárodného dňa detí, Divadelné predstavenia, Futbalový turnaj, Športový ples, Rodičovský ples, Hody, Kultúrny Festival Attilu Kaszása.*

Každý rok sa v obci uskutočnia *Žihárecké dni* na počesť *Bitky pri Zsigárde* v roku 1849. Oslavy trvajú po dobu 2 dní. Výstava maliarskych diel sa uskutočnila už viackrát. Je to dobrá príležitosť ako zapojiť obyvateľov obce do kultúrneho života.

V spolupráci s galantským múzeom sa priamo v obci vytvorilo múzeum. Kultúrny dom je sprístupňovaný pre rôzne kultúrne akcie a podujatia. Pravidelne sa tu konajú plesy a vystúpenia. Aj škola organizuje mnohé podujatia najmä pre deti.

Športové podujatia sú zastúpené hlavne futbalovými zápasmi a turnajmi. Telocvična pri ZŠ slúži aj ako športové centrum pre obyvateľov, občania majú možnosť na pohyb vo forme aerobiku, volejbalu, stolného tenisu a futbalu. Zastúpenie v obci majú aj milovníci šachu.

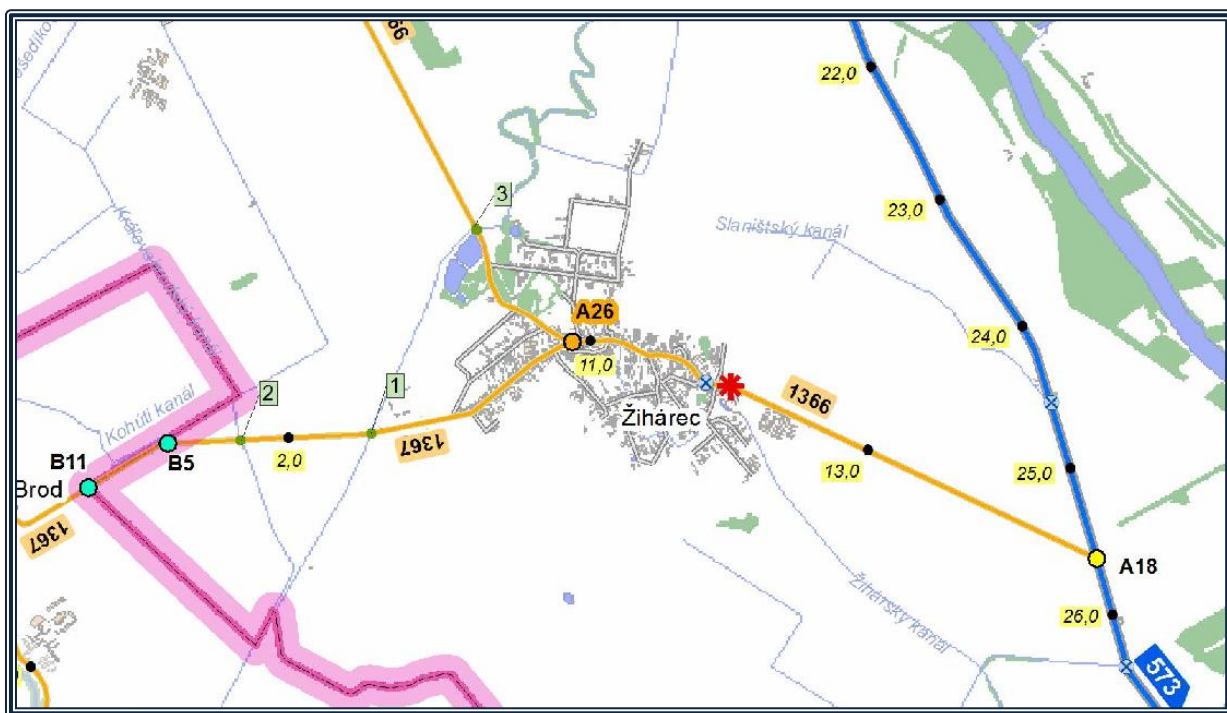
A.4 Územno-technická analýza

Zákon č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov okrem iného uvádza, že miestnymi cestami sú všeobecne prístupné a užívané ulice, parkoviská vo vlastníctve obcí a verejné priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych ciest. Siete miestnych ciest sa budujú a udržiavajú v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou tak, aby uľahčovali osídlenie a vyhovovali potrebám miestnej dopravy, prípadne poľnohospodárskej dopravy, a ak to vyžadujú všeobecné záujmy, aj potrebám diaľkovej dopravy a potrebám obrany štátu.

A.4.1 Cestná sieť a dopravné napojenie

Intravilánom obce prechádzajú cesty tretej triedy **III/1366** a **III/1367**. Cesta **III/1366** sa napája juhovýchodne na štátnu cestu **II/573**. Tiahne sa z juhu a spája obec najbližšie s obcou Vlčany a smeruje na sever, kde spája obec s mestom Šaľa. Cesta **III/1366** tvorí priestor

smerom na sever pre priblíženie sa k obci Tešedíkovo. Z centra obce Žihárec vyviera z cesty III/1366 cesta **III/1367** a smeruje na západ a spája obec s obcou Kráľov Brod, čím zabezpečuje prechod aj medzi krajmi Nitrianskym a Trnavským na tomto území.

Cestná sieť v obci Žihárec a jej okolí

Zdroj: https://www.cdb.sk/files/galleries/mapy-okresov-50-000/sala_50-000.jpg

V obci prebehli v predchádzajúcich obdobiach rekonštrukčné práce ciest a chodníkov, ktoré však vyriešili len čiastočne stavy miestnych komunikácií, čo sa týka opráv a navýšenia bezpečnosti premávky. Miestne komunikácie a chodníky dopĺňajú v rámci pozemnej infraštruktúry aj poľné cesty, resp. je zabezpečená na verejných priestranstvách aj možnosť parkovania na parkoviskách.

Osobnú dopravu využíva väčšina obyvateľov. Hromadná **doprava autobusmi** je tiež poskytovaná spoločnosťou **ARRIVA Nové Zámky, a.s.**

Železničná zastávka Žihárec leží na jednokolejnej neelektrifikovanej trati ŽSR č. 134 Šaľa - Neded. **ŽSR 134: Šaľa - Neded** (10,874 km). Trať prechádza na západnej časti katastra obce až smerom na ľavotočivú okrajovú severnú časť katastra. Toho času je doprava na trati zastavená. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v okresnom meste Šaľa (11 km od obce).

Cyklotrasy priamo cez kataster obce nie sú v súčasnosti evidované. Pre záujemcov využívajúcich tento druh prepravy, resp. v rámci svojich voľno-časových športových a pohybových aktivít majú príležitosť prejsť na trasu najbližšie sa nachádzajúcu k obci v smere na východ, a to **Vážsku cyklomagistálu (Horný Čepč – Komárno)**, prechádzajúca Nitrianskym a Trnavským krajom, s evidenčným číslom **002**. Ide o trasu s červenou farbou

predstavujú ľahkú náročnosť v celkovej dĺžke vyše 81 km. Povrch trasy je asfaltový striedavo so spevnenou cestou. Táto cyklomagistrála je významnou diaľkovou cykloturistickou magistrálou spájajúcou Strečno a Komárno. Väčšinou vedie po udržiavanej hrádzi rieky Váh.

Ďalšia najbližšia cyklotrasa je smerom južne až juhozápadne od obce, a to **Okočský okruh** s evidenčným číslom **5219**. Trasa je zeleného sfarbenia predstavujúca ľahkú náročnosť s celkovou dĺžkou niečo vyše 29 km. Povrch trasy tvoria spevnená cesta, poľná cesta a lesná cesta.

Vodná a letecká doprava na území obce nenachádza opodstatnenie.

A.4.2 Inžinierske siete

Zásobovanie vodou

Obec má vybudovanú vodovodnú sieť. Stav vodovodnej siete umožňuje všetkým obyvateľom riešeného územia, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na kvalitnú pitnú vodu z verejného vodovodu. V strede obci sa nachádza artézska studňa, ktorá je potenciálnym zdrojom pitnej vody. Na vodovod bolo podľa SODB 2021 pripojených 569 domov.

Zásobovanie plynom a elektrickou energiou

V roku 2021 bolo na plynovod napojených 547 domov. Obec je plno splynofikovaná, 95 % z obyvateľov je pripojený na plynovodnú sieť. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný najmä na zabezpečenie vykurovania, na výrobu teplej úžitkovej vody a na varenie v domácnostiach. Zásobovanie elektrickou energiou je zabezpečené vzdušným vedením, kapacitne postačuje pre potreby obce.

Verejné osvetlenie

Pre zabezpečenie bezpečnosti, prehľadnosti a prístupnosti verejných priestorov je na nich umiestnené funkčné verejné osvetlenie. Rekonštrukciu verejného osvetlenia realizovali v roku 2020.

Miestny rozhlas a mobilné siete

Pre každodennú komunikáciu s občanmi obec využíva miestny rozhlas, prostredníctvom ktorého sú občania bezprostredne informovaní o daniach v obci, o podujatiach či o rôznych akciách. V obci je kvalitné pokrytie signálom operátorov mobilných sietí – Orange, Telecom a O2. Obe v roku 2022 implementovala projekt orientovaný na zabezpečenie a nákup technických prostriedkov, programových prostriedkov a služieb pre zvýšenie pokrytia širokopásmovým internetom. V obci sa osadilo 10 prístupových bodov. Finančné prostriedky čerpala z fondov EÚ, zo štátneho rozpočtu a vlastných zdrojov.

Kanalizácia, ČOV a odvodnenie

Budovanie kanalizačnej siete prebehlo v roku 2008 za podpory zo štrukturálnych zdrojov EÚ, z programu SAPARD, v rámci projektu „***Odkanalizovanie okresu Šal'a***“. Obec je pripojená na regionálnu kanalizačnú sieť, ktorá odvádza odpadové vody na spoločnú čističku. PČS2 a PČS3 prešli rekonštrukciou, ktorú realizovala *Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. a zároveň je i správcom* kanalizácie a súvisiacich objektov. V roku 2021 bolo na kanalizáciu napojených 487 domov.

A.5 Prírodno-enviromentálna analýza.

Obec Žihárec leží na západnom Slovensku jej strenej oblasti, v provincii ***Panoónska panva***, v subprovincii ***Malá Dunajská kotlina***, v oblasti ***Podunajskej nížiny***, v celku ***Podunajská rovina*** na nízkom a širokom pravo-pobrežnom vale rieky Váh.

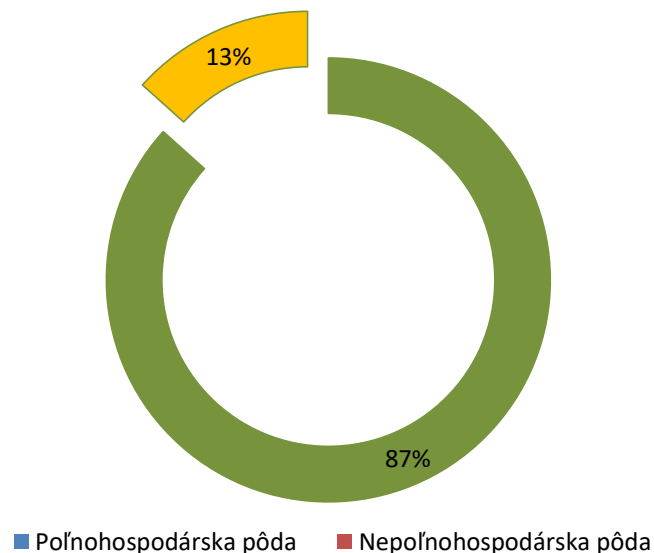
A.5.1 Prírodný potenciál

Štruktúra územia

Východná časť rovinného chotára je na nive Váhu, západná na vale s mnohými mŕtvymi riečnymi ramenami s pobrežnými lesíkmi. Chotár je odlesnený. Kíllečský les bol vyklčovaný v období 2. svetovej vojny. Žihárecký les v rozlohe 18 ha je zachovalý. Chotár má nivné a lužné, prípadne lužné a černozemné pôdy.

Celá obec sa rozprestiera na rozlohe **1 704,63 ha**. Z toho ***poľnohospodárska pôda*** (PP) zaberá 1 477,04 ha a ***nepoľnohospodárska pôda*** (NP) 227,59 ha. Oproti roku 1996 za zaznamenali zmeny v pomere PP a NP len o 10 ha, pričom PP bolo v tomto roku o 10 ha viac ako v súčasnosti a NP o 10 ha menej. Navýšila sa výmera zastavaných plôch a nádvorí, resp. ostatných plôch mimo zaradenia a znížila rozloha vodných plôch a ornej pôdy. Celková výmera obce zostala nemenná.

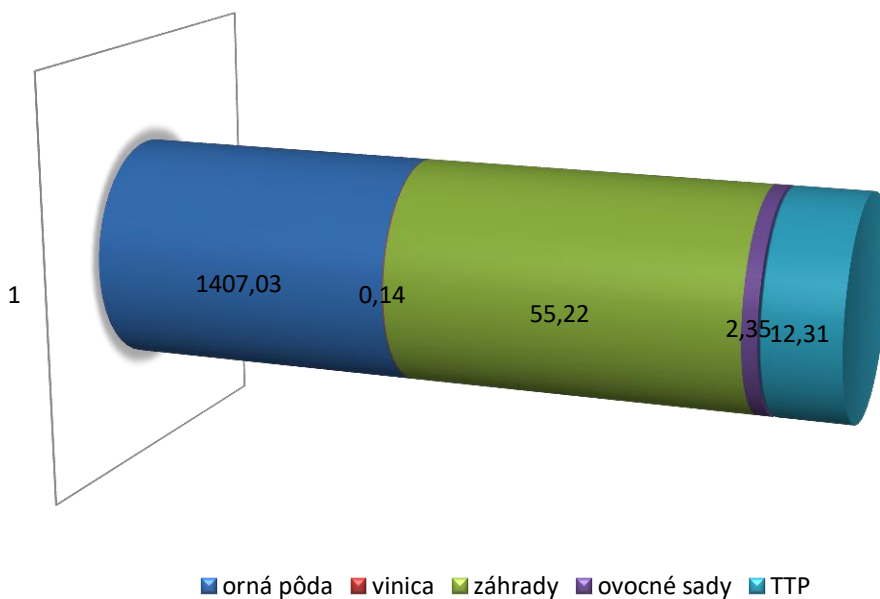
Podiel PP a NP na celkovej rozlohe obce Žihárec

Samotná štruktúra *poľnohospodárskej pôdy* pozostáva z ornej pôdy (1 407,03 ha), viníc (0,14 ha), záhrad (55,22 ha), ovocných sádov (2,35 ha) a trvalých trávnatých porastov (12,31 ha)

Graf č..4

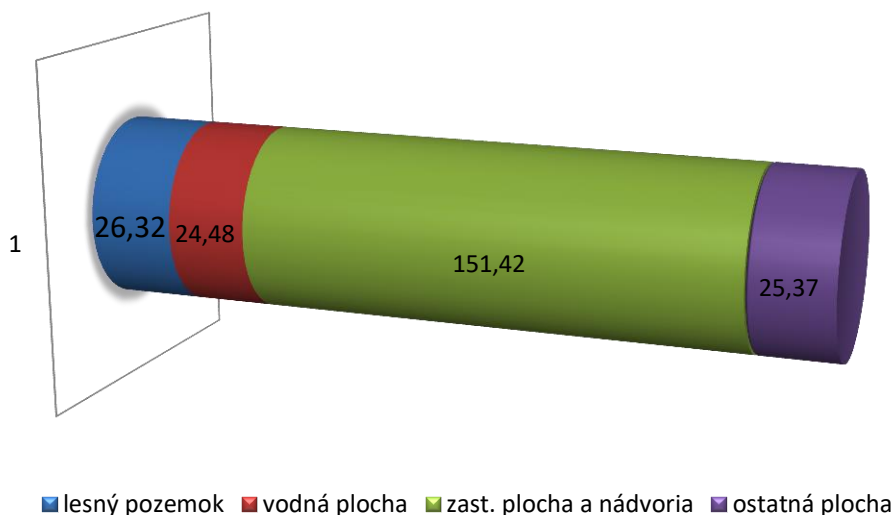
Štruktúra poľnohospodárskej pôdy

Štruktúra *nepoľnohospodárskej pôdy* je tvorená lesnými pozemkami (26,32 ha), vodnou plochou (24,48 ha), zastavanými plochami a nádvoriami (151,42 ha) a ostatnou plochou (25,37).

Graf č.5

Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy

Chránené a významné územia

Na území obce sa nenachádzajú časti spadajúce pod chránené prvky. Na katastri obce sú zaznamenané známe **regionálne biokoridory**:

RBk2 Kolarovský kanál

výmera existujúca / navrhovaná: 296,95 ha/69,16 ha

kategória: regionálny biokoridor

stav: prevažne vyhovujúci

príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Tešedíkovo, Žihárec, Vlčany, Neded, Králov Brod

legislatívna ochrana: nemá žiadnu kategóriu legislatívnej ochrany

RBk3 Selický kanál

výmera existujúca / navrhovaná: 0,0 ha/88 ha

kategória: regionálny biokoridor

stav: prevažne vyhovujúci

príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Žihárec, Vlčany, Selice

legislatívna ochrana: nemá žiadnu kategóriu legislatívnej ochrany ohrozenia,

Ekologicky významný segment krajiny :

EVSK1 Rybníky Tehelňa

výmera: 53,34 ha

príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Tešedíkovo, Šaľa, Žihárec

charakteristika: EVSK1 Rybníky Tehelňa tvoria tri vodné plochy (5,2ha) oddelené násypom pri obci Žihárec s lovom kapra a ostatných druhov rýb a i.

EVSK5 Hamský kanál

výmera: 44,6 ha

príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Vlčany, Žihárec

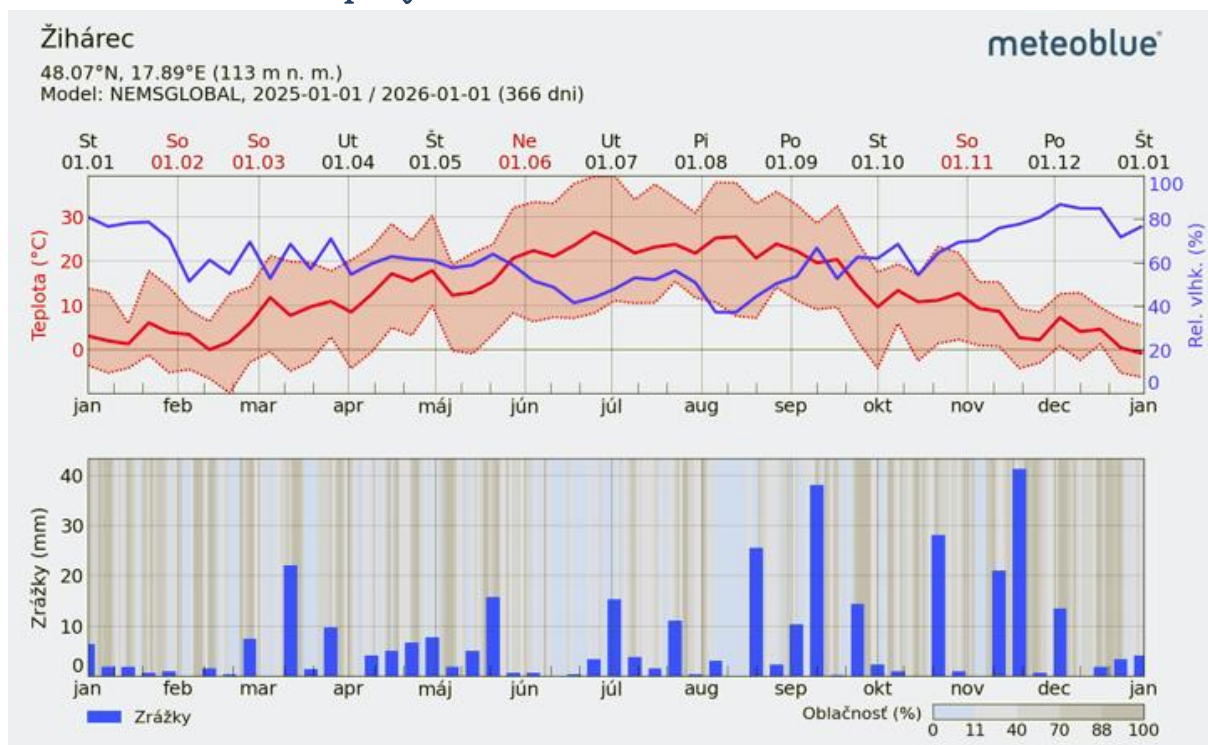
charakteristika: EVSK5 Hamský kanál je tvorený 2 časťami, na hranici ho pretína RBk3 (Selický kanál) a prepája Selický kanál s RBc4 (Vlčianske mŕtve rameno); zastúpené sú biotopy G1.4 (slatinné jelšové lesy) a G1.C1 (topľové monokultúry).

Klíma

Územie spadá do teplej oblasti (T), väčšina do najteplejšieho okrsku T1 - teplý, veľmi suchý, s miernou zimou. V obci je osadená **klimatologická stanica**. Priemerná ročná teplota vzduchu v stanici Žihárec je 10.0 °C. Počas vegetačného obdobia dosahuje priemerné hodnoty až 16.7 °C s maximálnou priemernou teplotou 20.2 °C v mesiaci júl. Najchladnejším je mesiac január, keď dlhodobu nameranú priemernú teplotu dosahuje len -1.5 °C. Priestorová diferenciácia priemerných ročných teplôt je vzhľadom k rovinatému charakteru obce a celého okresu Šaľa minimálna. Priemerná ročná teplota vzduchu sa pohybuje v rozsahu 9,4 – 10,2 °C s miernym poklesom smerom na severovýchod. V stanici Žihárec sa vykazuje aj najvyšší priemerný ročný úhrn zrážok. Priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje v rozpätí 527- 604 mm s miernym nárastom smerom na severovýchod. Snehová pokrývka je počas zimy nestabilná a vyskytuje sa prevažne len epizodicky.

Graf č. 6

Priemerné teploty a úhrn zrážok v obci Žihárec za rok 2025

Zdroj:

https://www.meteoblue.com/sk/po%C4%8Dasie/historyclimate/weatherarchive/%c5%bdih%c3%a1rec_slovensko_3056511?fcstlength=1y&year=2025&month=12

Flóra a fauna

Podľa fyto geografického členenia patrí územie okresu Šaľa do oblasti panónskej flóry (Pannonicum). Celé riešené územie spadá do obvodu eupanónskej xerotermej flóry (Eupannonicum), do okresu Podunajská nížina. Z hľadiska fyto geograficko-vegetačného členenia sa radí územie do dubovej zóny a nížinnej podzóny. Rovinná oblasť zaberá takmer 90 % územia a patria pod ňu dva okresy, mokradňový a nemokradňový.

Z rastlínstva sú zastúpené lesy pokrývajúce kataster obce na 26 ha, vinice len 0,14 ha, záhrady 55 ha, ovocné sady 2,35 ha a trvalé trávnaté porasty 12 ha.

Podľa zoogeografického členenia zaradíme obec s okresnými časťami do Pontokaspickej provincie podunajského okresu, stredoslovenskej časti. Charakteristickým zastúpením vodných prvkov krajiny sú lužné lesy, vodné toky a stojaté vody, ale aj krajinných prvkov poľnohospodárskej krajiny. Uvedené má pozitívny vplyv na zastúpenie živočíšnych spoločenstiev. Typickými predstaviteľmi sú ondatra pižmová, bobor vodný, hryzec vodný, vodné druhy vtákov, užovka obojková, k ďalším bežne sa vyskytujúcim druhom patria chrček poľný, hraboš poľný, zajac poľný, liška hrdzavá, srnec hôrny, sviňa divá a mnohé ďalšie typické druhy vtákov, motýľov, hrabošov, hmyzu a chrobákov.

Vodstvo

Územie obce spadá do čiastkového povodia *rieky Váh*, ktorá je aj najvýznamnejším tokom v rámci okresu (Šaľa). Vodné plochy sú v rozmedzí 24 ha. *Rybníky Tehelňa I, II, III* (revír č. 2-2560-1-1) známe aj ako Hliniská tvoria 5,2 ha a loví sa tu hlavne kapor. Tvorí tri vodné plochy oddelené násypom.

V okolí obce Žihárec sa nachádza niekoľko vodných kanálov a plôch, ktoré slúžia najmä na odvodnenie ale i rybolov. Hlavnými tokmi sú 2,4 km dlhý *Žihársky kanál* (prítok *Selického kanála*) a *Slaništský kanál*. Pre rybárov je významný *Hlavný kanál Csóványos*.

Ovzdušie

Na území obce je stav ovzdušia ovplyvnený hlavne sezónnym vykurovaním domácností, t.j. pôsobia ako lokálne kúreniská a čiastočne cestná doprava. Do ovzdušia sa dostávajú aj čiastočky emisií z miestnej stavebnej či poľnohospodárskej práce a odpadu. Vedenie obce sa sústreďuje aktívnou účasťou v projektoch širších rozmerov na ochranu a starostlivosť o životné prostredie. Zároveň si vytyčuje zámery na zavedenie a využitie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie hlavne tam, kde správa priestorov je v jej kompetencii (verejné budovy a priestranstvá).

Na úrovni NSK práve z titulu zistenia zvyšujúceho sa znečistenia ovzdušia a na námet *Ministerstva vnútra SR, Okresný úrad Nitra, odbor starostlivosti o životné prostredie* sa začiatkom roku 2024 spracoval **Program pre zlepšenie kvality ovzdušia pre zónu NSK** s príslušnými opatreniami (napr. kontrola dodržiavania správnych zásad vykurovania; informovanie a osвета verejnosti v danej oblasti;; podpora pri zabezpečení a realizácii činností spojených so zlepšením verejnej infraštruktúry - cestnej, energetickej využiteľnosti alternatívnych zdrojov; výsadba a údržba zelene a pod.). Zároveň NSK pristúpil (2024) k partnerskej zmluve, ktorá rieši zlepšenie kvality ovzdušia v rámci **Projektu LIFE IP**. Koordinačným prijímateľom je *Ministerstvo životného prostredia SR* a NSK s ďalšími subjektmi sú pridruženými prijímateľmi. Hlavným zámerom projektu je podpora efektívneho riadenia kvality ovzdušia s cieľom zlepšiť kvalitu ovzdušia a znížiť vystavenie obyvateľstva škodlivým vplyvom látok znečisťujúcich ovzdušie.

A.5.2 Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Komunálny odpad a odpad vo všeobecnosti vyžaduje veľkú pozornosť z titulu jeho veľkého množstva a dopadov na zdravie ľudí i ochranu životného prostredia. Existujú metódy, spôsoby a techniky na nakladanie s odpadom tak, aby bol proces efektívny a účinný. Tento proces v sebe zahŕňa celkovú logistiku od vzniku odpadu, jeho zber, odvoz,, zneškodnenie ale i zhodnocovanie a recykláciu. Obec sa aktívne podieľa na riešení predmetnej problematiky. Okrem uvádzaných sa sústreďuje na separovanie, vytvára priestory na uskladnenie v rámci zberného dvora, zabezpečuje prostriedky a realizuje pravidelnú osvetu.

Činnosti spojené so zberom, odvozom, prenájmom nádob, uložením a zneškodňovaním tuhého zmesového odpadu vykonáva v spolupráci so spoločnosťou **Komplex-odpadová spoločnosť, s.r.o., Pusté Sady** a zabezpečuje tak služby v odpadovom hospodárstve. Ide o prevádzku spoločnosti **Marius Pedersen, a.s.** so sídlom v Trenčíne, ktorá je dcérskou spoločnosťou – A/S MARIUS PEDERSEN – najväčšej súkromnej dánskej spoločnosti v oblasti nakladania s odpadmi a na Slovensku sa etablovala ako profesionálna spoločnosť, ktorá poskytuje služby v oblasti odpadového hospodárstva, údržbe komunikácií a starostlivosti o zeleň.

Obyvatelia obce i ostatné subjekty pôsobiace v obci majú podľa potreby možnosť výberu zo 110/120 litrových a 1100 litrových zberných nádob. Ľudia sú pravidelne informovaní o harmonograme zberu a separácie odpadu napr. i kalendárom zberu odpadov.

Množstvo odpadu v tonách

tabuľka č. 19

Odpad	Rok		
	2023	2024	2025
Papier	35,425	18,31	17,90
Sklo	18,89	18,84	18,48
VKM	0,750	0,549	0,318
Plasty	11,98	16,178	22,01
Kovové obaly	0,69	0,37	0,411
BRKaRO	4,80	10,32	8,474
Objemný odpad	40,40	85,68	21,95
Drobný stav. odpad	0,00	62,00	61,20
Elektroodpad	8,434	7,496	6,54
Batérie a akumulátory	0,111	0,02	0,501
Jedlé oleje a tuky	0,21	0,060	0,233
Kovy	32,093	25,992	33,17
BRO	373,00	458,00	440,00
Vytriedený odpad spolu	526,783	703,815	631,187
Zmesový KO	401,66	397,52	398,78
KO spolu	928,443	1101,335	1029,967
KO/obyvateľ/rok	0,504	0,593	0,558

Zdroj: OcÚ Žihárec

*VKM – viacvrstvové kombinované materiály

**BRO – biologicky rozložiteľný odpad

Obec aktívne zabezpečuje triedenie a triedi rôzny odpad. Výrazné medziročné zmeny v objeme vyseparovaného a vyzbieraného odpadu sa zaznamenali u biologicky rozložiteľnom odpade.

Zmesový komunálny odpad sa medziročne tvoril a vyzbieral s klesajúcim celkovým jeho množstvom. Pre zaujímavosť sa sledoval aj údaj tvorby odpadu za obyvateľa za rok. Pri prepočte priemerného množstva odpadu pripadajúceho na obyvateľa za deň sa hodnota pohybuje okolo 1,4 kg.

Pre zber a uskladnenie časti odpadu obec zriadila **zberný dvor** (EKO dvor) vo svojom katastri a s prevádzkou začali už v roku 2019. Zberný dvor sa nachádza v zastavanom území na okraji obce Žihárec v oplotenom areáli. Slúži pre zabezpečenie realizácie cieľov odpadového hospodárstva obce. Nachádzajú sa tu veľkoobjemové kontajnery, špeciálny kontajner na zber šatstva a textílií, a kontajner na sklo. Obyvatelia majú prístup k službám zberného dvora v určených prevádzkových hodinách a riadia sa prevádzkovým poriadkom zberného dvora. Na zbernom dvore je zamestnaný pomocný pracovník a asistent pomocného pracovníka.

V roku 2023 obec úspešne realizovala projekt podporený *Slovenskou agentúrou životného prostredia SR*. Prostriedky boli použité v oblasti triedeného zberu, kedy sa zabezpečili dopravné prostriedky, stavby a hnutelné veci.

A.6 Inštitucionálno-organizačná analýza.

Obec je v zmysle Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení (v znení neskorších predpisov), samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Obec pri výkone samosprávy plní viaceré dôležité úlohy ktoré jej ukladá zákon (§ 4, ods. 3 zákona, písm. a) až s)).

Starosta je štatutárnym orgánom v majetkovoprávných vzťahoch obce a v pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov obce, v administratívno-právných vzťahoch je správnym orgánom. Je predstaviteľom a najvyšším výkonným orgánom obce. Funkcia starostu je verejná funkcia.

Starostu zastupuje **zástupca starostu** v rozsahu určenom starostom v písomnom poverení.

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce na štyri roky. Obec Žihárec má deväť poslancov. Zasadnutia sa uskutočňujú zvyčajne raz za tri mesiace. V prípade potreby sa zvoláva aj mimoriadne zasadnutie.

Obecné zastupiteľstvo v Žihárce zriaďuje alebo zrušuje podľa potreby stále alebo dočasné výkonné, kontrolné a poradné orgány, ktorými sú:

- **obecná rada**, ktorá je zložená z troch poslancov. Obecnú radu a jej členov volí a odvoláva obecné zastupiteľstvo. Je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom obecného zastupiteľstva, zároveň plní funkciu poradného orgánu starostu. Schádza sa podľa schváleného plánu práce a podľa potreby, najmenej raz za tri mesiace.

- **komisie**, a to:

- a) **komisia pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov**,
- b) **finančná komisia**,
- c) **bytová komisia**,
- d) **mandátová komisia**.

Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Celkový počet zamestnancov spadajúcich pod správu obce, resp. obecného úradu je 38 z toho 6 mužov.

Obecný úrad zamestnáva štyri administratívne sily a jedného správcu knižnice, správcu cintorína i pracovníka na čistenie verejných priestranstiev v rámci verejnoprospešných prác. Podrobný rozpis organizačnej štruktúry je rozvádzaný nižšie v schéme č. 1.

Hlavného kontrolóra volí a odvoláva obecné zastupiteľstvo podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

V obci pôsobia aj subjekty z **tretieho sektora**. Ide o subjekty na úrovni športu, kultúry, poľovníctva a pod. Spolu s nimi sa aj vedenie a ostatní zástupcovia obce priebežne spolupodieľajú na spoločných aktivitách zabezpečujúc aktívny život a rozvoj obce.

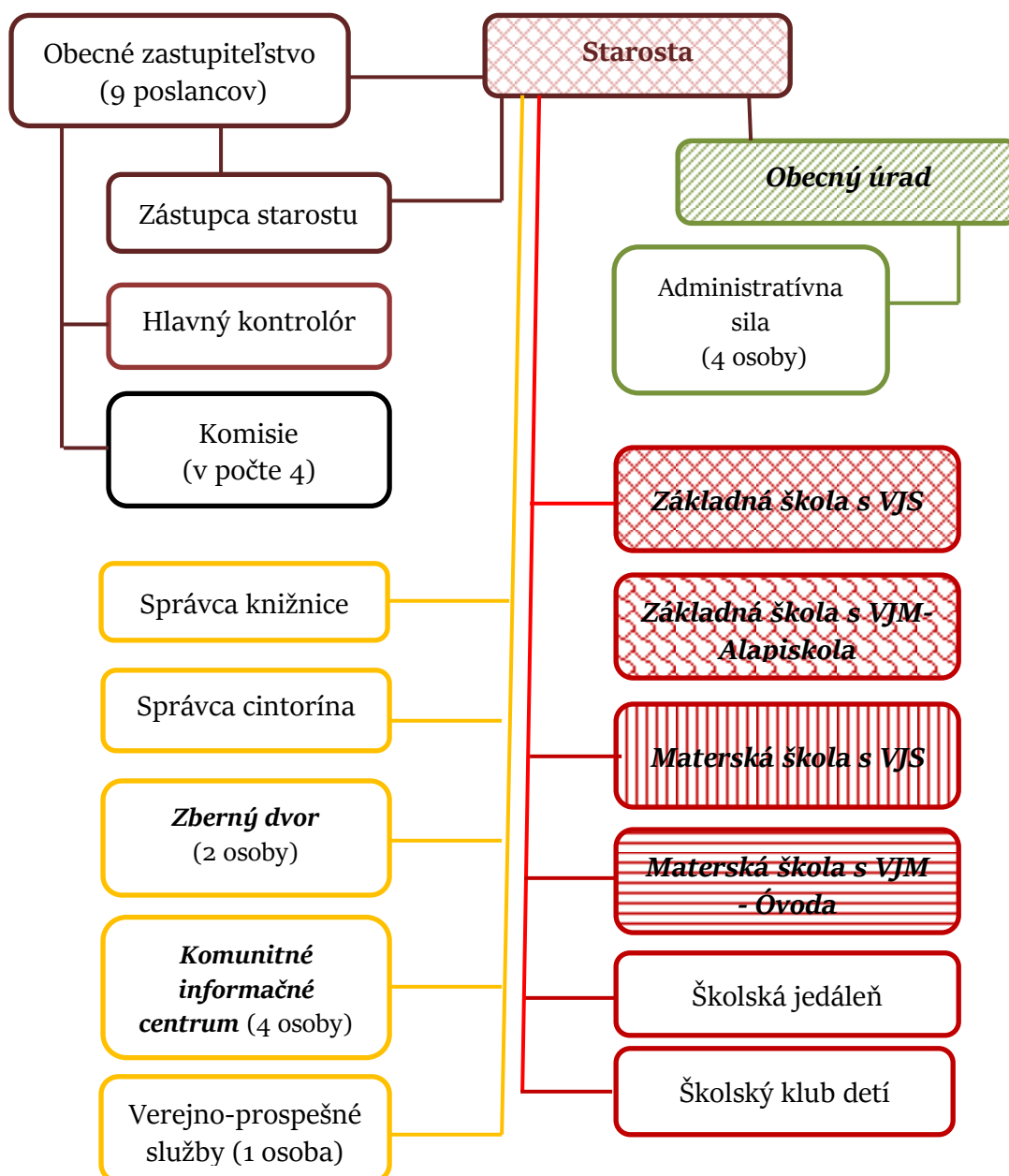
V obci Žihárci je ďalej zriadený **obecný hasičský zbor**, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a ktorý plní úlohy vyplývajúce zo zákona o obecnom zriadení, zákona č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a zo všeobecne záväzných nariadení obce.

V obci pôsobia **Základná škola s VJS, Základná škola s VJM – Alapiskola, Materská škola s VJS a Materská škola s VJM - Óvoda**. Pre zabezpečenie plnohodnotného chodu vzdelávania a výchovy je zriadená aj **školská jedáleň** a **školský klub detí**. Spolu je zamestnaných pre výkon školstva 27 osôb v rámci pedagogických a 6 osôb nepedagogických ľudských zdrojov. Štruktúra zamestnancov je podrobnejšie rozvádzaná v podkapitole A.3.7 *Školstvo, zdravotníctvo, sociálne a občianske služby*.

Stavebné záležitosti a služby obec vybavuje a využíva na vecne a miestne príslušnom **Stavebnom úrade v Šali**.

Organizačná štruktúra obce a obecného úradu Žihárec

Schéma č. 1

Na účely výkonu niektorých svojich práv a kompetencií sa obec môže i účelovo združovať s inými subjektmi i obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu.

Obec Žihárec je členom **MAS Dolné Považie** a udržiava družobné partnerstvá v rámci cezhraničnej spolupráce so samosprávami **Ugod a Viszák v Maďarsku; Mera (Mérea) a Sic (Szék) v Rumunsku; Doroslovo (Doroszló) v Srbsku**.

MAS Dolné Považie - Miestna akčná skupina Csángó ako občianske združenie vznikla dňa 19.01.2012. Prijatím ďalších obcí v roku 2015 sa rozšírila členská základňa združenia, ktorá sa zároveň premenovala na MAS Dolné Považie – Alsó Vágmente Helyi Akciócsoport. Členmi okrem 9 samospráv (Diakovce, Dlhá nad Váhom, Kráľová nad Váhom, Neded, Selice, Tešedíkovo, Tvrdošovce, Vlčany, Žihárec) sú aj občianske združenia, jednotliví obyvatelia a podnikatelia z prítomného vidieckeho územia. Celkovo má 34 členov. Hlavným cieľom fungovania MAS Dolné Považie je zvýšiť kvalitu života obyvateľov členských obcí.

Ugod – obec ležiaca na severozápade Maďarskej republiky, v regióne *Stredné Zadunajsko*, v kraji *Veszprém* s počtom 1 250 obyvateľov.

Viszák – obec s 255 obyvateľmi sa nachádza v západnej časti Maďarskej republiky pri hraniciach s Rakúskom a Slovinskom, v regióne *Západné Zadunajsko*, v kraji *Vas*.

Mera – obec sídliaca v strednej časti východného Rumunska v župe *Vrancea*. Počet obyvateľov sa pohybuje okolo 3 670.

Sic – obec sa nachádza v severozápadnej časti Rumunska v župe *Cluj*. Obyvateľstvo sa pohybuje okolo 2 500 osôb. Je známa svojou významnou maďarskou komunitou a tradíciami.

Doroslovo – miesto pri obci *Sombor* v autonómnej provincii *Vojvodina* v Srbsku. Počet obyvateľov má okolo 1 830 so zastúpením maďarskej menšiny.

A.7 Identifikácia výziev, limitov a problémov

Výzvy a potenciály	Socioekonomické - priebežné zvyšovanie vedomia a záujmu miestneho obyvateľstva o veci verejné, - vytvárať podmienky pre rast natality – vhodné životné zázemie pre mladé rodiny, eliminovať rast indexu starnutia – stavanie bytov, vzdelávanie, občianske služby, pracovné príležitosti, - zachovať a podporiť fungovanie ZŠ s MŠ pre potreby mládeže – vzdelávanie a výchova, inštitúcie zamerané na výučbu s jazykom slovenským i maďarským, - pokračovanie v poskytovaní opatrovateľskej služby a terénnej sociálnej práce podľa reálnych potrieb a možností, ako je tomu niekoľko rokov skúseností a praktického výkonu, - rekonštrukcia a materiálno technické zabezpečenie budovy Denného stacionára pre seniorov/Domova sociálnych služieb,, resp. rozvoj sociálnej infraštruktúry za účelom poskytovania sociálnej a zdravotnej starostlivosti pre občanov, - aktívne činnosti obce v oblasti sociálnych vecí a jej zámery v tejto oblasti sústrediť v strategickom dokumente KPSS,

	- dokončiť rekonštrukciu Domu smútku, - podporovať rôznorodé zastúpenie subjektov tretieho sektora a ich činnosti, vyvíjať priebežnú spoluprácu pri spoločných aktivitách s efektom rozvoja obce a tvorby príjemného spoločenského spolunažívania obyvateľov,
Územno-technické	- modernizácia, rekonštrukcia a obnova verejných budov a verejných priestranstiev, - oprava a rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, - sústrediť sa na tzv. energetickú komunitu – zavedenie obnoviteľných zdrojov energie s cieľom znížiť energetickú náročnosť v priestoroch verejného využitia a vo vlastníctva obce, - príprava dokumentov projektových i strategických na ciele vymedzenie potrieb, - prepojenie miestnej infraštruktúry s okolím a sprístupnenie širšieho spektra služieb a zariadení, - v rámci IÚI, ako aj spoluprácou s okolitými samosprávami a subjektmi realizovať investície väčších rozmerov, - zohľadniť aktuálne pripravované a platné ÚPD obce, ako aj ÚPD a strategické dokumenty kraja a pod.
Prírodno-enviromentálne	- riešiť údržbu a starostlivosť v blízkosti vodných plôch - zamedzenie povodniam/navyšovanie podzemných vôd, zachovanie biotopov/prítomnej flóry a fauny, - prijímať a zavádzať opatrenia a ich realizácia v rámci protipovodňových aktivít, - podporovať existujúce poľnohospodársky zamerané podnikania. vytvárať a rozširovať kapacity sebestačnosti v daných komoditách a potravinách, - využitie kompetencií na úrovni odpadového hospodárstva: ▪ osвета a výchova obyvateľstva s nakladaním odpadov – triedenie a zhodnocovanie BRO ▪ rozšírenie zberného dvora s príslušenstvom s ohľadom i na praktické zhodnocovanie BRO,, - priebežne sa starať a zveľaďovať verejnú zeleň a ihriská, - orientovať sa na využívanie alternatívnej zelenej energie pre zvyšovanie energetickej účinnosti a znižovanie energetickej náročnosti,
Kultúrne a športové	- zachovanie a pestovanie kultúrnych tradícií a zvyklostí typických pre obec a jej blízke okolie, ich vštepovanie mladej generácii, - v obci je založený <i>Žihárecký dom ľudových tradícií</i> Attilu Kaszása, ktorý posluží pre zveľadenie kultúrneho života obce a poukázanie na tradície predkov,

Limity a problémy		- zriadené <i>Komunitné informačné centrum</i>, - šírenie kultúry spoločnou činnosťou na úrovni vyšších celkov (MAS, kraj, medzinárodná úroveň a i.) a i. - rekonštrukcia a výstavba priestorov pre účely kultúry, - vytváranie príležitostí, priestorov pre športové využitie a zabezpečenie funkčnosti ihrísk (multifunkčné ihrisko, - rozvoj a účelové využitie prírodnej turistickej lokality v obci a jej okolí, - podpora miestnych organizácií a vzájomná spolupráca, - početné zastúpenie tretieho sektora,
	Inštitucionálno-organizačné	- priebežná komunikácia, monitoring a kontrola činností a spolupráca zástupcov obecného úradu, obecného zastupiteľstva, miestnych organizácií a subjektov na miestnej úrovni a v rámci združení a partnerstiev, ako aj účasťou v medzinárodných projektoch i s družobnými obcami, - postupné zvyšovanie odbornej kvalifikácie zamestnancov OcÚ a záujemcov v rôznych oblastiach, - vyhľadávanie a vytváranie nových vzťahov s externými odborníkmi slúžiacich pre podporu a napredovanie v rozvoji obce podľa potrieb, záujmov a možností, - spolupracou obcí v rámci vyšších celkov aktívne podávať impulzy (vychádzajúcich z reálnych a dlhodobo existujúcich zistení) smerom ku kraju i štátu pre riešenie problémových oblastí pri fungovaní samospráv a poskytovaní verejných služieb občanom,
	Socioekonomické	- celospoločenský jav týkajúci sa rastu indexu starnutia s vplyvom na chod samospráv – podielové dane a i. - nízka pôrodnosť, prevyšujúca mortalita nad natalitou, - väčší počet poproduktívneho obyvateľstva si vyžaduje zvýšenie sústredenosti na uspokojovanie ich potrieb – opatrovateľstvo, stravovanie, zdravotné služby, sociálno-spoločenské aspekty života, - potreba zabezpečenia bývania a udržanie rodín a obyvateľov v obci, - dochádzanie za zdravotnými službami, - dochádzanie za vzdelávaním vyššieho než základného stupňa, - neovplyvniteľné politické situácie na národnej i medzinárodnej úrovni vplývajúce na chod verejnej správy a život obyvateľstva,
	Územno-technické	- používaním komunikácií a vplyvom počasia dochádza k narušeniu povrchu vozovky, chodníkov – niektoré časti komunikácií dlhodobo nepodľahli

	rekonštrukcii a je potreba zachovania bezpečnosti premávky a pod. - zvýšiť energetickú účinnosť znížením energetickej náročnosti využitím i alternatívnych spôsobov – súčasný stav verejných budov sa žiada rekonštruovať a modernizovať podľa aktuálnych modernejších zásad, noratív a kvalít, - zabezpečiť projektovú dokumentáciu a administratívu pre projekty investičného charakteru – obecná kompostáreň, komunikácie a i. - v prípade spoločných zámerov s inými subjektmi vzniká časová i energická náročnosť konzultácií, dohôd a dosiahnutie spoločného cieľa ovplyvňujú mnohé ďalšie faktory,
Prírodno-enviromentálne	- energetická a finančná náročnosť údržby verejnej zelene, potreba technického zariadenia a príslušenstva k obhospodáreniu, - neustále prispôsobovanie sa meniacim klimatickým zmenám, - poľnohospodárske územie s podnebí dlhších suchých období, - neustála potreba riešenia osvetly a dodržiavanie zásad správneho triedenia a zhodnocovania odpadu, - potreba zabezpečenia priestorov a strojovej techniky v rámci obce pre potreby riešenia odpadového hospodárstva – rozšírenie zberného dvora a zabezpečenie obecnej kompostárne s prípadným strojovým príslušenstvom, - prítomnosť vodných plôch vplýva v čase nepriaznivých prírodných javov a aktivít na život – potreba zavedenia protipovodňových opatrení, zároveň zachovanie biotopov a pod., - vodovodná sieť dlhodobo nebola menená a kvalita potrubia a vedenia si žiada modernizáciu,
Kultúrne a športové	- záujem o športové vyžitie a potreba sprístupnenia vhodných priestorov a príslušenstva pre tieto účely v rámci verejných priestorov, - v rámci športu povzbudzovať ľudí k športovým aktivitám s priamym záujmom účasti, ale i nepriamou podporou a aktérstvom, - zapájať existujúce miestne organizácie, kluby a zväzy do spoločných aktivít a zároveň pozdvihnúť ich podporu pre všestranný rozvoj a príjemnú spoločenskú klímu/atmosféru spoločného života, - predstaviť kultúru a život i v rámci spolupráce s niekoľkými družobnými subjektmi v rámci cezhraničnej spolupráce a udržiavania dobrých vzťahov,
Inštitucionálno-organizačné	- energetická vyčerpanosť a administratívna zaťaženosť ľudských zdrojov na úrovni OcÚ pre výkon všetkých kompetencií a potrieb samosprávy,

	- zvyšujúce sa povinnosti a prechody kompetencií na samosprávy, - sťažený proces od vytýčenia cieľov (hlavne väčších rozmerov) k ich realizácii pri zohľadnení získania externých prostriedkov a potreby spolupodieľania sa obce; hlavne pri zámeroch investičného charakteru, ale i ostatných cieľoch, - zohľadnenie i zákonom a normatív (verejné obstarávanie a pod.), - niekoľkoúrovňový proces vybavovania a získaní rozhodnutí a povolení, resp. súlad s dokumentáciou obce (ÚPD, PHRSR, KPSS a i.) a s dokumentáciou inštitúcií vyšších úrovní (VÚC, štát, legislatíva), - rýchlo sa meniace zákony a legislatívne rámce týkajúce sa samospráv a potreba flexibilných reakcií (konsolidácia, zákony priamo i nepriamo ovplyvňujúce chod samospráv a i.), - potreba externých ľudských zdrojov pre dosahovanie zámerov obce, - pre efektivitu výkonu samosprávy je potreba pravidelnej účasti vedenia či zástupcov na zasadnutiach a rokovaníach s ďalšími subjektmi na vyšších úrovniach (ZMOS, mikroregión, MAS, VUC a i.) čo je tiež časovo a energeticky náročné, - nie v poslednom rade je pokrytie vytýčených zámerov obce finančne vysoko náročné – nachádzajú sa medzi zámermi projekty s vysokou finančnou i materiálno-energetickou náročnosťou.

A.8 SWOT analýza

SWOT analýza je nástroj na vyhodnotenie súčasného stavu subjektu a jeho okolia z rôznych hľadísk, a to z hľadiska silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození. Vyjasňujú sa ňou možné cieľovo - orientované alternatívy budúceho vývoja, možnosti na ich využitie, prípadne ich riešenie. Celkovým výsledkom by malo byť posúdenie vnútorných predpokladov subjektu k uskutočneniu jeho zámerov a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované okolím - vonkajším prostredím.

Silné stránky	Slabé stránky
➤ obec plynofikovaná, ➤ prístupný verejný vodovod, ➤ funkčná kanalizačná sieť s napojením na regionálnu ČOV, ➤ dobré pokrytie obce GSM signálom, ➤ dostupnosť širokopásmového internetu, ➤ atraktivnosť obce z hľadiska bytovej výstavby, príjemné vidiecke prostredie, ➤ spracúva sa nové ÚPD, ➤ zabezpečená terénna sociálna práca,	➤ opotrebovaná technická infraštruktúra – cestná a miestna komunikácia, ➤ potreba rekonštrukcie verejných budov, ➤ navýšené spolufinancovanie projektov z EU fondov z 5 % na 8 % - problémové zavádzanie systému využitia EÚ prostriedkov pre samosprávy, ➤ vysoká administratívna a energetická zaťaženosť ľudských zdrojov na úrovni samospráv,

opatrovateľstvo, ➤ skúsenosti obce s rozvojovými aktivitami a projektmi, ➤ existencia ZŠ a MŠ s VJS, ako aj ZŠ a MŽ s VJM, školská jedáleň aj ŠKD, ➤ kultúrny dom a kultúrne programy, kultúrne organizácie, ➤ založený je <i>Žihárecký dom ľudových tradícií</i> Attilu Kaszása, ktorý poukazuje na život predkov, ➤ zriadené <i>Komunitné informačné centrum</i>, ➤ futbalové ihrisko, športové kluby a združenia, ➤ dobrá dopravná dostupnosť, ➤ prijateľná finančná solventnosť obce, ➤ produktívna poľnohospodárska oblasť a podnikanie, ➤ dlhodobé členstvo a spolupráca obce v MAS a družobné partnerstvá s obcami z Maďarska, Rumunska a Srbska,, ➤ aktívna spolupráca s okolitými obcami, ➤ spoločenské, kultúrne a športové podujatia v obci počas celého roku, ➤ aktívna činnosť miestnych aktérov tretieho sektora, ➤ pútavé vidiecke prostredie pre život, ➤ zveľaďovaná vegetácia, dopĺňanie flóry a starostlivosť o ňu, ➤ blízkosť rieky Váh a vodných plôch, ➤ udržiavané životné prostredie, ➤ existencia funkčného zberného dvora a aktívnej činnosti separovania a zhodnocovania odpadu s dôrazom na pravidelnú osvetu, ➤ úspešnosť obce v projektoch rôzneho zamerania,	➤ energetická náročnosť fungovania samospráv, ➤ potreba externých odborníkov, ➤ dochádzka za zdravotnými službami do okolitých obcí a miest, ➤ dochádzka za vzdelávaním vyššieho stupňa ako ZŠ, ➤ potreba zabezpečenia obecnej kompostárne s príslušným strojovým vybavením a možnosťou zhodnocovania odpadu, ako i triedenia v rámci jedného areálu, ➤ potreba pravidelnej a priebežnej osvetu v OH a učenie obyvateľov procesu triedenia a zhodnocovania odpadov, podobne aj v oblasti ochrany ovzdušia a ochrany životného prostredia,
Príležitosti	Ohrozenia
➤ využitie externých zdrojov napr. zo štruktúr EU a SR pre problémové oblasti, ➤ priestor pre rozvoj turizmu, ➤ povzbudzovanie záujmu obyvateľov o veci verejné, ➤ fungujúce združenia a subjekty z tretieho sektora zapájať pri tvorbe a realizácii spoločných aktivít a zapájanie i mladšej generácie a záujemcom – športové, kultúrne a iné spoločenské aktivity, ➤ vytvárať príležitosti pre využitie existujúcich a plánovaných športových objektov (napr. cyklotrasy, multifunkčné ihrisko) k zlepšeniu pohybového a fyzického stavu obyvateľov, ➤ rozvoj celoživotného učenia ako záruky	➤ neovplyvniteľné politické diania s dopadom na samosprávy, ich činnosť, ➤ energetická a finančná náročnosť pre udržanie kvalitného a stabilného chodu samosprávy, vplyvy konsolidácie,-ubúdajúce podnikania z dôvodu konsolidácie, ➤ vývoj demografickej krivky – prevyšujúca mortalita nad natalitou, ➤ rýchlo sa meniace zákony a legislatívne rámce a slabé flexibilné reakcie, ➤ výrazná zmena v politickom, hospodársko-ekonomickom a spoločenskom živote štátu, ➤ prehlbovanie nepriaznivého

rozvoja adaptability mládeže a osôb produktívneho veku do kvalitného života a adaptability pracovnej sily, ➤ zvýšenie kvality starostlivosti o starých obyvateľov obce – spracovať <i>Komunitný plán sociálnych služieb obce</i>, ➤ zavádzanie alternatívnych zelených zdrojov energie pre zvýšenie energetickej účinnosti verejných priestorov a pod., ➤ úspešná realizácia projektov rôzneho zamerania na úrovni samosprávy, ➤ členstvo obce v ďalších právnych subjektoch a udržiavanie družobných cezhraničných partnerstiev umožňuje zber informácií, skúseností a rozšíriť vzájomnou spolupracou zámeru a realizáciu spoločných zámerov, ➤ priestor pre podnikanie, ➤ potenciál pre vidiecke bývanie, ➤ aktívne zameranie sa vedenia obce na OH – separáciu, recykláciu a zhodnotenie BRO + pravidelná osвета, ➤ zapájanie aktérov a dobrovoľníkov do tvorby a ochrany ŽP – spolupráca s poľovníckymi organizáciami a i., ➤ vštepovanie zásad a potrieb v oblasti environmentalistiky už u detí v útlom veku (MŠ, ZŠ) – praktické hodiny v prírode a i.,	demografického vývinu v neprospech populácie a hospodársko-ekonomického a spoločenského života-vplyv na podielové dane, ➤ dochádzka za zdravotnými službami do okolitých miest, ➤ cestovanie za vzdelaním do okolitých vzdelávacích inštitúcií, zariadení, ➤ prítomnosť vodných plôch predurčujú povodňové stavy a zmenu úrovne podzemnej vody, ➤ odpadové hospodárstvo si žiada pravidelnú a priebežnú osvetu, kontrolu, zber a zhodnocovanie s efektívnym dopadom na zdravie a životy obyvateľov s ohľadom na ochranu a zveľaďovanie životného prostredia, ➤ zavedenie opatrení ochrany ovzdušia budú žiadať ďalšie energie pre dosiahnutie pozitívneho výsledku, a to spolupracou s NSK a ďalšími zainteresovanými subjektmi,

Z vyššie uvedených analýz a poznatkov týkajúcich sa obce Žihárec možno stanoviť prognózu a predurčenia pre jej **strategický prístup** k ďalšiemu rozvoju. Viacročná silná orientácia obce na riešenie sociálnej sféry, t.j. požiadaviek a potrieb obyvateľstva a konkrétnej cieľovej skupiny (dôchodcovia, sociálne znevýhodnený a sociálne odkázaný a pod.), ako aj podpora a realizácia aktivít v oblasti školstva, bytovej politiky, bezpečnosti a zabezpečenia základnej občianskej a technickej infraštruktúry vypovedá o poznaní daností, možností a reálnych prostriedkov na uskutočnenie vytýčených priorít spadajúcich pod kompetencie a povinnosti verejnej sféry, t.j. samosprávy.

V ďalšom období je vhodné zotrvať v pokračovaní vyvinutých činností v spomínaných oblastiach, čo však si žiada podporu aj z vyšších úrovní (kraj, štát) a hlavne vzájomnej spolupráce miestnych odborníkov a aktérov aktívne pôsobiach v početnom pokrytí tretieho sektoru.

Oproti ostatným samosprávam možno v prípade obce Žihárec hovoriť o výnimočnom udržiavaní družobných partnerstiev hneď z niekoľkých cezhraničných štátov. Tieto partnerstvá a priateľstvá môžu výrazne prispieť pri výmene skúseností v rámci fungovania obcí, podpore, prezentácii a zapájajú sa do kultúrnych koreňov i tradícií jednotlivých subjektov. Podobne sa vyskytuje príležitosť na riešenie hospodárskych, ekonomických a infraštruktúrnych tém, minimálne na báze teoretického informovania o procesoch

a krokoch, ale i na báze priamej spoločnej realizácii podobných až rovných zámeroch partnerských subjektov.

Neodlučiteľnou strategickou úvahou je hľadanie, nájdenie a využitie potencionálnych spoluprác s odborníkmi, ktorí vďaka svojim poznatkom z praxe poradiť, odkonzultovať, ale i vykonať práce spojené s napredovaním obce.

B. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

Ako sa uvádza v dokumente „*Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030*“ regionálny rozvoj nie je možný bez nadrezortného prístupu. Preto samosprávy pripravujú integrované územné stratégie, ktoré majú tiež prispieť k naplneniu cieľov *Agendy 2030*. Toto bude zabezpečené v danom území predovšetkým prostredníctvom prepojenia procesov regionálneho plánovania s procesmi programovania EÚ, konkrétne v rámci prípravy Programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, a to aj pre strategicko-plánovacie regióny a územia udržateľného mestského rozvoja. Zároveň na národnej úrovni dôjde k sektorálnej a územnej koordinácii investícií za účelom vecného prepojenia investičných priorít integrovaných územných stratégií samosprávnych krajov a rezortov. *Slovensko 2030* je teda nástrojom zmeny a prináša riešenia, ktorých implementácia vyžaduje horizontálne (nadsektorálne) a vertikálne (medzi stupňami verejnej správy) integrované riadenie tak, ako to OECD odporučila Slovensku vo svojom dokumente „*Lepšia koordinácia pre lepšie politiky, služby a výsledky.*“

Po parlamentných voľbách v roku 2023 zástupcovia príslušných orgánov štátnej správy avizovali pre súčasné obdobie niekoľko téz a faktov, ktoré majú pomôcť k spomínanému strategickému rozvoju aj orgánov na nižších úrovniach verejného života.

Napríklad *Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR* v prvom štvrtroku 2024 reflektovalo na potreby samospráv. Silnou požiadavkou regiónov bol i vznik *Rady vlády pre regionálny rozvoj a politiku súdržnosti EÚ*. Táto platforma vznikla na posilnenie podpory regiónov, miest a obcí, a to aj prostredníctvom efektívnejšieho využívania eurofondov. V januári 2026 a zároveň v druhej polovici svojho funkčného obdobia *MIRRI* reflektovalo na aktívne rokovania vo veci pripravovaného nového programovacieho obdobia 2028-2034 tak, aby budúce eurofondy lepšie reagovali na potreby regiónov, podporovali konkurencieschopnosť Slovenska a adresovali technologické, ekonomické a bezpečnostné výzvy. Ministerstvo investícií zdôraznilo, že jeho cieľom je moderné, dostupné a spravodlivé Slovensko, kde európske zdroje aj štátne financie prinášajú konkrétne, merateľné a dlhodobé udržateľné výsledky pre občanov.

V máji 2025 sa štátny tajomník *Ministerstva vnútra* na stretnutí so starostami obcí združených v *Komore obcí ZMOS* venovali téme o modernizácii samosprávy s dôrazom na obce. Spomenulo sa zavedenie inflačného automatu či nastavenie parametrov existenčného ekonomického minima, minimálnych štandardov pre zachovanie obecnej samosprávnosti, o podpore medziobecnej spolupráce a nastavení pilotných centier zdieľaných služieb. Priestor na vzdelávanie odborných zamestnancov obecných a mestských úradov je taktiež dobrým prístupom k budovaniu kvalitného zázemia, ktoré pre výkon širokej agendy je potrebná. *Ich zámerom je budovať samosprávu, ktorá nebude len udržiavaná, ale aj rozvíjaná.* V máji 2026 Ministerstvo vnútra predložilo informáciu, že mieni predložiť balík štyroch samosprávnych zákonov. Cieľom zmien je odstrániť chyby a rozdiely medzi jednotlivými právnymi úpravami a zjednotiť pravidlá pre obce, mestá a samosprávne kraje. Balík zahŕňa novelizáciu zákona o obecnom zriadení, zákona o samosprávnych krajoch, ako aj zákonov o majetku obcí a majetku samosprávnych krajov. Zmeny sa týkajú napríklad úpravy parametrov

na združovanie nefunkčných obcí; sprísňovať sa majú aj pravidlá prijímania všeobecne záväzných nariadení; zriadenie verejného registra primátorov a starostov; zvýšiť sa majú hranice hodnoty majetku, od ktorých je potrebný znalecký posudok a iné.

V *Návrhu rozpočtového plánu SR na rok 2026* z októbra 2025 sa spomína, že sa slovenská ekonomika v roku 2026 mierne zrýchli, hoci zahraničné prostredie ostáva neisté. Napriek spomaleniu očakávaného výkonu ekonomiky a iným geopolitickým výzvam pripravila vláda ďalší rozsiahly konsolidačný balík s cieľom znížiť deficit hospodárenia blízko k 4 % HDP. Budúcoročná konsolidácia sa uskutoční na oboch stranách rozpočtu. Objemovo najväčšie úpravy na príjmovej strane sa týkajú zvýšenia zdravotného odvodu pre zamestnancov, eliminovania odvodových prázdnin a zvýšenia odvodov pre živnostníkov. Príjmy podporí aj zvýšenie progresivity zdanenia vyššie príjmových jednotlivcov. Šetrenie na výdavkovej časti zahŕňa zníženie mzdovej obálky, najmä zmrazenie plátov vo verejnej správe, redukcia výdavkov na prevádzku ministerstiev a úradov a samospráv.

Už vlni hrozilo, že vláda a samosprávy budú musieť predložiť vyrovnaný rozpočet. Dôvodom je vysoký štátny dlh. Keď totiž verejný dlh prekročí určitú hranicu, zapínajú sa rôzne sankcie. Tie postupne s rastúcim dlhom naberajú na sile, pričom najprísnejšie sankcie požadujú, aby vláda a samosprávy predložili vyrovnaný rozpočet. Minulý rok sa vláde a samosprávam podarilo tejto povinnosti vyhnúť, keďže rozpočty schválili pred vypršaním výnimky. Tento rok sa už zostavovaniu vyrovnaného rozpočtu vyhnúť nedá. Lenže zatiaľ čo vláda musí predložiť vyrovnaný rozpočet, počas rokovaní v parlamente môže dôjsť k zmenám a štát tak teoreticky môže aj budúci rok fungovať s deficitným rozpočtom. Samosprávy však takúto kľučku využiť nevedia. Samosprávne združenia preto pred časom adresovali poslancom výzvu, aby ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti zmenili a vyňali ich zo sankcií.

V prípade *Nitrianskeho samosprávneho kraja* sa za strategický rozvoj stanovil globálny cieľ, ktorý hovorí, že dobrým spravovaním kraja a jeho zdrojov chce dosiahnuť rast konkurencieschopnosti a inovačnej schopnosti územia. Kvalitné komunikačné prepojenia využívajúce inteligentné riešenia a zvyšovanie vzdelanostnej úrovne uľahčia obyvateľom kraja efektívnejšie sa adaptovať na globálne výzvy. Kraj im k tomu vytvorí podmienky prostredníctvom rozvinutých služieb a ekologicky stabilnej krajiny schopnej adaptovať sa na klimatickú zmenu.

Zmeny a vplyvy zo sveta výrazne pôsobia na formovanie každého subjektu. Posledné roky sú poznačené až hektickými rozhodnutiami, ktoré predstavujú určitú flexibilitu prispôbovania sa k aktuálnym dianiam tak, aby sa v niektorých a určitých medziach dosiahla, alebo aspoň aby sa priblížilo k vyrovnanosti hospodárskych i ďalších sfér života. Napriek uvedenému ľudia pociťujú množstvo negatívnych dopadov akurátnych zmien z politického sveta nášho štátu a neprispieva to k zlepšeniu kvality a pokojnej atmosféry každodennej ich existencie.

K samotnému strategickému plánovaniu a zabezpečeniu rozvoja možno pristúpiť po dôkladnej analýze daného subjektu a pri znalostiach možností z okolitého, vonkajšieho prostredia. V rámci PHRSR si obec stanovuje prvotne víziu, ktorá je predurčená ako bod, ku ktorému sa snaží dostať. Robí to na základe ďalších globálnych a strategických cieľov, rozdelených na špecifické ciele a konkrétne projekty a zámery.

B.1 Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Vízia na úrovni krajiny sa definuje, že *„Slovensko je krajina úspešných udržateľne sa rozvíjajúcich regiónov, ktorá poskytuje kvalitné a bezpečné prostredie pre zdravý a plnohodnotný život všetkých obyvateľov.“*

Vízia NSK je zas *„Otvorený, kooperujúci a prosperujúci kraj aktívne využívajúci špecifický potenciál pre zabezpečenie kvality života svojich obyvateľov a udržateľný rozvoj regionálnej ekonomiky.“*

Vízia za riešenie samosprávy je: *„Obec Žihárec bude v budúcnosti miestom pre pohodlné bývanie svojich súčasných aj budúcich občanov a návštevníkov obce. Bude poskytovať dostatočné možnosti na rekreáciu, spoločenské, kultúrne a športové aktivity. Rozvíjajúca sa ekonomická základňa bude poskytovať pracovné príležitosti v poľnohospodárstve, cestovnom ruchu a službách a to prostredníctvom malého a stredného podnikania. Obec bude poskytovať kvalitné životné prostredie nielen pre svojich občanov, ale aj pre návštevníkov a turistov. Občania sa budú aktívne zapájať do rozvojových zámerov obce.“*

Hlavné ciele:

- Starostlivosť a zlepšenie životných podmienok miestneho obyvateľstva (obnova a rekonštrukcia verejných komunikácií a infraštruktúry – využitím OZE vo verejných budovách a i., bytová politika, ochrana a pomoc obyvateľom každej vekovej kategórie, podpora sociálnej oblasti - DSS a pod.),
- Vytvárať príležitosti pre spoločenské, kultúrne a športové vyžitie,
- Aktívne riešiť ekonomicko-podnikateľské zázemie a investičné aktivity,
- Podpora rozvoja turizmu a cestovného ruchu,
- Ochrana a zveľaďovanie životného prostredia a krajiny (verejná zeleň, osвета v rámci OH, udržanie pravidiel separovania a zhodnocovania BRO, budovanie a rozšírenie plôch pre kompostovanie, zber a spracovanie odpadu a i.),
- Efektívne využitie zdrojov, daností a partnerstiev,
- Nachádzať prostriedky a opatrenia pre všestranný rozvoj obce a poskytnúť tak vhodné zázemie pre pokojný vidiecky život obyvateľov.

B.2 Štruktúra priorít a cieľov

Po určení vízie v hierarchii strategického plánovania je žiaduce určiť priority pre oblasti rozvoja. Jednotlivé oblasti sa následne rozoberú na strategické ciele a tieto na konkrétne špecifické ciele predstavujú konkrétne projekty.

Priorita udáva určitú prednosť, prvenstvo z hľadiska dôležitosti. Môže ísť o predmetnú, oblastnú ale i časovú dôležitosť.

Strategický cieľ je prerozdelením priority do niekoľkých celkov, predstavujúc priblíženie oblasti a zamerania cieľa.

Špecifický cieľ je už konkrétna aktivita, ale i projekt, ktorý si subjekt vytýčil dosiahnuť vďaka znalosti svojich potrieb, daností a možností. V prípade obce sa hovorí vo všeobecnosti o potrebách miestneho obyvateľstva.

V nasledovnej tabuľke sa uvádzajú projekty obce, resp. prioritné jej ciele.

Štruktúra priorít a cieľov

tabuľka č. 20

Priorita	Strategický cieľ	Špecifický cieľ (projekt)
1 Hospodárska oblasť	1.1 Skvalitnenie technickej a občianskej infraštruktúry	1.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií
		1.1.2 Vybudovanie parkoviska pri kultúrnom dome
		1.1.3 Rozšírenie kamerového systému
		1.1.4 Rekonštrukcia budovy domu smútku
2 Sociálna oblasť	2.1 Podpora sociálnej oblasti	2.1.1 Dom seniorov, resp. dom sociálnych služieb – rekonštrukcia a materiálno-technické zabezpečenie budovy
		2.1.2 Opatrovateľská služba
		2.1.3 Terénna sociálna práca
	2.2 Tvorba a rozvoj kultúrnych a športových aktivít	2.2.1 Organizovanie kultúrnych a športových podujatí
		2.2.2 Propagácia a prezentácia kultúrnych a ľudových tradícií
		2.2.3 Budovanie, renovácia a modernizácia športových a detských ihrísk, oddychových zón
	2.3 Udržanie a vyvíjanie partnerstiev a spolupráce	2.3.1 Udržanie existujúcich partnerstiev a členstiev
		2.3.2 Spoločné projekty a aktivity v rámci partnerstiev a členstiev
3 Environme ntálna oblasť	3.1 Zabezpečenie procesov ochrany životného prostredia	3.1.1 Revitalizácia jazier v intraviláne obce
		3.1.2 Zveľaďovanie a údržba zelene + doplnenie a údržba strojov a nástrojov
		3.1.3 Osveta, vzdelávanie a zabezpečenie informovanosti (OH, ŽP, ovzdušie a i.)

Všetky zámery obsiahnuté v tabuľke so štruktúrou priorít a cieľov sú podrobne rozvádzané v „Akčnom pláne“, ktorý tvorí prílohu č. 4 tohto dokumentu. V ňom sú okrem iného uvedené údaje o termíne plánovanej realizácie projektov, zdroje ich krytia so stanovenou plánovanou výškou, ako i predpokladané indikátory a ukazovatele výstupov.

B.3 Popis strategických a špecifických cieľov

Ciele uvádzané v predchádzajúcej podkapitole boli určené vedením, zástupcami samosprávy a aktérmi obce tak, že zohľadnili reálne potreby miestneho obyvateľstva, poznajúc danosti i nedostatky analyzovaných oblastí lokálneho územia i jeho okolia. Harmonogram, t.j. **obdobie plánovanej realizácie** špecifických cieľov (projektov), ich potenciálne **finančné krytie** (zdroje a výška) ako aj indikátory/merné ukazovatele sú rozvádzané v prílohe č. 4 v „Akčnom pláne“.

Zodpovednosť za implementáciu a monitoring cieľov je na vedení obce, t.j. na starostovi a na poslancoch obecného zastupiteľstva. Podľa potreby činnosti s nimi spojené budú alokované zamestnancom obecného úradu, partnerom, miestnym aktérom alebo i externým spolupracovníkom a subjektom (odborníci na projektovú dokumentáciu, odborníci na spracovanie a realizáciu žiadostí o NFP, alebo o dotácie a pod.).

Popis špecifických cieľov (projektov) pre prioritu 1. Hospodársku oblasť

1.1. Skvalitnenie technickej a občianskej infraštruktúry	
1.1.4 Rekonštrukcia miestnych komunikácií	Obec postupne upravuje, opravuje a obnovuje miestne komunikácie. V nasledujúcom období plánuje rekonštrukciu ciest o dĺžke 500 m využitím technológie asfaltovanie. Rekonštrukcia chodníkov o dĺžke 300 m s položením betónovej dlažby.
1.1.5 Vybudovanie parkoviska pri kultúrnom dome	Záchytné parkovisko má slúžiť pre obyvateľov nájomných bytov a návštevníkov kultúrneho domu. Predpokladaná kapacita má byť 40 miest.
1.1.6 Rozšírenie kamerového systému	Doterajší kamerový systém sa má rozšíriť o ďalšie osadenia kamier pre potrebu rozpoznávania ŠPZ, na monitorovanie detského ihriska a verejných priestranstiev. Navýšiť sa má bezpečnosť obyvateľstva a predchádzanie kriminalite, nedorozumeniam a neporiadku.
1.1.4 Rekonštrukcia budovy domu smútku	Na dom smútku obec vyčlenila aj v minulosti prostriedky na jeho obnovu a funkčnosť. Išlo o čiastkové činnosti, ktoré má doplniť ďalšia rekonštrukcia strechy pred domom smútku.

Popis špecifických cieľov (projektov) pre prioritu 2. Sociálna oblasť

2.1 Podpora sociálnej oblasti	
2.1.1 Dom seniorov, resp. dom sociálnych služieb – rekonštrukcia a materiálno-technické zabezpečenie budovy	Sociálna oblasť je aktívne podporovaná samosprávou dlhšie roky. Zistením dopytu a možnosti sa má realizovať výstavba DSS a domova dôchodcov, pričom stavbu a prevádzkovanie bude vykonávať súkromná spoločnosť. Práce sa majú týkať rekonštrukcie a materiálno-technického zabezpečenia budovy pre kapacitu 40 + 40 osôb. Samotné umiestnenie inštitúcie je situované v tichej lokalite na kraji obce.
2.1.2 Opatrovateľská služba	Opatrovateľská služba a terénna sociálna práca sa v obci vykonáva vďaka národnému projektu MPSVR SR od roku 2022. Zabezpečujú sa individualizované poskytovania podpory osobám pri riešení zložitých životných situácií a aktivizáciu osôb ohrozených chudobou a
2.1.3 Terénna sociálna práca	

	sociálnym vylúčením, so zámerom zlepšenia ich sociálneho začlenenia. Projekt svojimi aktivitami prispieva k zmierňovaniu dopadov chudoby a sociálneho vylúčenia na život ľudí, ktorí majú obmedzený prístup ku zdrojom a službám majoritnej spoločnosti so zapojením tretích subjektov. Uvedený projekt sa efektívne ujal a je v záujme obce naďalej tieto služby poskytovať podľa možností a potrieb.
2.2 Tvorba a rozvoj kultúrnych a športových aktivít	
2.2.1 Organizovanie kultúrnych a športových podujatí	Významnú časť života vyplňajú spoločenské podujatia a aktivity organizované na úrovni samospráv. Poskytujú priestor na spoznávanie tradícií, kultúry i zvyklostí. Zároveň vytvárajú príležitosti na uspokojenie pohybových nárokov a potrieb záujemcom v oblasti rôznych športových činností. Každoročne organizovanými sú napr. <i>Žihárecké dni</i> trvajúce 2 dni. Program vyplňajú viacstranne, okrem iného i usporadúvaním koncertov, trhmi a pod. Tieto akcie sú vhodné aj na upevnenie vzťahov a priateľstiev medzi obyvateľmi a návštevníkmi na miestnej úrovni i na medzinárodnej, keďže obec vyvíja aktívnu spoluprácu s niekoľkými ďalšími obcami a subjektmi mimo hraníc SR.
2.2.2 Propagácia a prezentácia kultúrnych a ľudových tradícií	Uvedený zámer sa môže prepájať so zámerom 2.2.1, kedy existujúce miestne tradície a zvyklosti zakotvené v pôsobení <i>Žiháreckého domu ľudových tradícií</i> poskytujú vhodný priestor na poukázanie života predkov, zachovanie kultúrneho dedičstva a rozšírenie obzoru záujemcom.
2.2.3 Vybudovanie multifunkčného ihriska	Verejnosti prístupné multifunkčné ihrisko sa má osadiť a vybudovať na športovom ihrisku. Okrem základných priestorových úprav sa má zabezpečiť osvetlenie a iná infraštruktúra (sociálne priestory a pod.).
2.2.4 Budovanie, renovácia a modernizácia športových a detských ihrísk, oddychových zón	Súčasný priestor slúžiaci na oddych, pohybové aktivity a spoločenský život chce obec doplniť vybudovaním moderného detského ihriska s inkluzívnymi prvkami v centre dediny. Tieto priestory si vyžadujú priebežné udržiavanie, okrem iného aj s ohľadom na externé umiestnenie, kde zázemie tvorí verejná zeleň a vegetácia.
2.3 Udržanie a vyvíjanie partnerstiev a spolupráce	
2.3.1 Udržanie existujúcich partnerstiev a členstiev	Obec je členom <i>MAS Dolné Považie</i> a udržiava družobné partnerstvá v rámci cezhraničnej spolupráce so samosprávami <i>Ugod a Viszák v Maďarsku; Mera (Méra) a Sic (Szék) v Rumunsku; Doroslovo (Dorosló) v Srbsku</i> . Rôzne spoločné aktivity si vyžadujú rôzne náklady (členské, cestovné, občerstvenie, výdavky na spoločné investičné a projektové zámery a pod.). Vzniká záujem a priestor aj pre nové partnerstvá a ďalšie družobné priateľstvá.
2.3.2 Spoločné projekty a aktivity v rámci partnerstiev a členstiev	Niektoré zámery menšie obce nie sú schopné realizovať samé, a práve členstvá a partnerstvá poskytujú možnosti na spoločné zámery vo všestranných oblastiach. Uvedené sú témou spoločných zasadnutí a stretnutí, ktoré vyúsťujú v pomenovaní spoločných cieľov a spoločnej

	realizácii.(napr. spoločné strategické dokumenty – ÚPD, CLLD, projektový manažment, VO, investičné ciele a i.).

Popis špecifických cieľov (projektov) pre prioritu 3. *Enviromentálna oblasť*

3.1 Zabezpečenie procesov ochrany životného prostredia	
3.1.1 Revitalizácia jazier v intraviláne obce	Rozvoj prírodnej turistickej lokality v obci Žihárec sa má uskutočniť vďaka projektu plánovaného pokryť z prostriedkov MIRRI. Ohľad sa berie aj na zachovanie biotopov a udržiavanie a ochranu životného prostredia v týchto lokalitách.
3.1.2 Zveľadňovanie a údržba zelene + doplnenie a údržba strojov a nástrojov	Výsadba novej vegetácie, údržba zelených plôch a priestorov, ochrana ŽP na báze vzdelávania detí a mládeže, motivácia obyvateľstva a záujemcov k dobrovoľnej práci pri cielených aktivitách.
3.1.3 Osveta, vzdelávanie a zabezpečenie informovanosti (OH, ŽP, ovzdušie a i.)	Brožúry, letáky, kalendáre o potrebe separovania, a zhodnocovania odpadov, zamedzenie vzniku čiernych skládok, o ochrane ovzdušia (vykurovanie a OZE a pod.), ochrana ŽP (prostriedky a aktivity) a i.

Niektoré z vyššie uvedených projektov má obec aj v tzv. „**Zásobníku navrhovaných integrovaných územných investícií**“ (IÚI a v „**Zásobníku projektov NSK**“, ktorý tvorí prílohu **PHRSR NSK do roku 2030**. Ide o nasledovné projekty:

- Projekt v „Zásobníku navrhovaných IÚI na území NSK“ (príloha PHRSR NSK do roku 2030): IÚI „**CARENET - Zlepšenie ponuky, kvality a dostupnosti sociálnych, zdravotných a ošetrovateľských služieb pre občanov v regióne SPR Šaľa**“,
Kľúčový projekt „**Zlepšenie kvality komunitných, terénnych a ambulantných sociálnych služieb v regióne, vznik nových sociálnych služieb pre obyvateľstvo**“ - žiadateľom je obec Žihárec,
Oprávnená aktivita:
- Rozvoj sociálnej infraštruktúry za účelom poskytovania sociálnej a zdravotnej starostlivosti pre občanov – vybudovanie Domova sociálnych služieb (domu seniorov) v obci Žihárec RSO4.5.
- Rekonštrukcia miestnych komunikácií a verejných priestranstiev v súvislosti s výstavbou Domova sociálnych služieb RSO3.2 (Opatrenie 3.2.4) - SafetyNet1 – Podpora existujúcich a vznik nových sociálnych služieb, opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a odborných činností komunitného charakteru RSO4.5, RSO5.2 (opatrenie 5.2.3).
- SafetyNet2 – Zvýšenie povedomia verejnosti o právach a živote osôb v núdzi, osôb so zdravotným postihnutím, o násilí v rodinách, na senioroch a deťoch a o právach detí. (pomoc v núdzi, školenia, odborná pomoc, zriadenie linky pomoci, inkluzívne vzdelávanie pre poskytovateľov pomoci, informačné kampane).
- IÚI „**GreenLife - Zlepšenie podmienok pre zvýšenie podielu separovaného komunálneho odpadu, modernizácie základnej infraštruktúry pre zhodnocovanie odpadov v regióne SPR Šaľa**“,

Kľúčový projekt **„Podpora kompostovania v regióne“** – žiadateľmi sú obec Žihárec, obec Vlčany, obec Neded

Oprávnená aktivita:

- Výstavba kompostárne s kapacitou cca. 230 t v obci.
  - Podpora domáceho kompostovania v regióne - nákup kompostérov do domácností.
  - ZEM ĎA POTREBUJE! – Aktivity (školenia, informačné kampane, marketingové kampane) zamerané na zvýšenie úrovne vedomostí a eko-povedomia občanov a zamestnancov samospráv, zvýšenie miery a efektívnosť participácie sociálno-ekonomických partnerov a vrátane zapojenia marginalizovaných a zraniteľných skupín a mládeže prostredníctvom – vyžívania moderných komunikačných kanálov a platforiem – Facebook, Instagram, YouTube atď..
  - IÚI „EnergyUP!- Zvyšovanie efektivity energetických systémoch, zvyšovanie energetickej účinnosti verejných budov v regióne SPR Šaľa“, Kľúčový projekt **„EcoEnergy - Zvýšenie energetickej účinnosti verejných budov v obci Žihárec“** – žiadateľom je obec Žihárec
- Oprávnená aktivita:
- Zvýšenie energetickej účinnosti verejných budov vrátane zateplovania.
  - Budova ZŠ a MŠ s telocvičňou.
  - Zvýšenie energetickej účinnosti verejných budov vrátane zateplovania fasády a strechy budovy.
  - Budova zdravotného strediska.

Projekty obce v „Zásobníku projektov NSK“ (príloha PHRSR NSK do roku 2030):

- **„Rekonštrukcia miestnych komunikácií“** – v zásobníku pod č. 2408
- **„Zvýšenie energetickej účinnosti budov“** - v zásobníku pod č. 2430 a 2431
- **„Dom seniorov, resp. dom sociálnych služieb“** - v zásobníku pod č. 2485
- **„Výstavba kompostárne“** - v zásobníku pod č. 2540

C. IMPLEMENTAČNÝ PLÁN A PLÁN MONITOROVANIA

Implementačný plán je rozpracovaný spôsob, postupy a procesy vykazovania plnenia činností pre jednotlivé oblasti definovaním cieľov a krokov, pričom tieto zabezpečujú rýchlejšie, flexibilnejšie a transparentne ich dosahovanie. Pomocou indikátorov je možné vyhodnotiť východiskovú a cieľovú hodnotu projektov.

Spolu s *monitorovacím plánom* sa stanovuje časový harmonogram, mechanizmus monitorovania realizovaných aktivít, možnosti financovania a vyhodnotenie efektívneho využitia zdrojov.

Uvedené plány sa zosumarizovali v tzv. **akčný plán**, ktorý obsahuje špecifické ciele, predpokladaný termín realizácie, zdroje financovania a ukazovatele výstupu.

Za implementáciu, realizáciu i monitorovanie projektov, resp. dosahovanie cieľov je zodpovedné vedenie a zástupcovia obce, t.j. starosta a poslanci OZ. Vyplýva to z veľkosti obce, kedy obec, resp. obecný úrad nemá inú odbornú pracovnú silu, napr. projektového manažéra obce. Do úvahy možno brať spoluprácu s externými odbornými silami v prípade, ak vznikne možnosť na podanie žiadosti na čerpanie zdrojov z externých zdrojov, t.j. v oblasti projektového manažmentu, spracovania žiadostí, implementácii a administratívnom zdokladovaní, monitoringu, žiadosti o NFP, žiadosti o platbu, technickej, projektovej či inej podpornej dokumentácie k projektom investičného charakteru, vecného a finančného hodnotenia a i..

Monitorovanie sa žiada na úrovni celého strategického dokumentu PHRSR obce Žihárec. Prvé hodnotenie a monitoring PHRSR obce Žihárec sa vykoná rok po schválení tohto dokumentu. V ostatnom období sa tieto úkony urobia s ročným odstupom od naposledy vykonanej kontroly a monitoringu. Nevylučuje sa zmena tohto času, ak si to vyžiada neočakávaný zvrat v napredovaní a dodržaní už existujúcich spomínaných cieľov obce, alebo pri ich doplnení a zmene.

Monitoring vykonávajú orgány, resp. osoby zastupujúce funkcie na úrovni samosprávy – obecného úradu, spoločne a pravidelne, a to **aspoň raz ročne**, aby zistili nakoľko sa darí naplňovať stanovené zámery. V prípade potreby rozhodnú o prijatí opatrení na úpravu, zmenu a doplnenie PHRSR obce Žihárec, v znení jeho najpodstatnejších častí, predurčujúcich rozvoj obce a dodržanie už naplánovaných činností na realizáciu vytýčených cieľov.

Zodpovednosť za jednotlivé priority a ciele berie na seba vedenie samosprávy v zložení starostu obce a poslancov obecného zastupiteľstva.

Obce majú ďalej povinnosť zaslať *Správy o plnení PHRSR* **každoročne do 31. mája** príslušnému **VÚC** v zmysle § 12 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Akčný plán na roky 2026-2031 tvorí prílohu č. 4.

D. PLÁN VYUŽITIA ZDROJOV A FINANČNÝ PLÁN

Plány vo všeobecnosti znamenajú predurčenie budúcich stavov podľa aktuálne známych možností, potrieb, skúseností a ďalších kapacít na realizáciu konkrétnych zámerov daného subjektu alebo subjektov. V čase reálneho postúpenia vo veci dosahovania zámerov sa však niektoré skutočnosti môžu zmeniť vplyvom zmien rôznych faktorov, od ktorých je samotná realizácia zámeru závislá.

D.1 Majetok a rozpočet obce.

Majetkom obce sú veci vo vlastníctve obce a majetkové práva slúžiace na plnenie jej úloh a používané najmä na verejné účely, na výkon samosprávy obce a prípadne na podnikateľskú činnosť.

Všeobecným predpisom v oblasti majetkovoprávnej na úseku obcí je *zákon SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov*. Zákon o majetku obcí upravuje pravidlá a postup pri nakladaní s majetkom obce s cieľom zabezpečiť transparentné a hospodárne nakladanie s týmto majetkom na trhovách princípoch. Zákon o majetku obcí upravuje aj pôsobnosť orgánov obce pri nakladaní s majetkom obce.

Štruktúra majetku obce k 31.12.2025 v EUR

tabuľka č. 21

Majetok obce	Stav k 31.12. '25v EUR	V %
<i>Oceniteľné práva</i>	1 200,00	0,01
<i>Ostatný dlhodobý nehmotný majetok</i>	15 601,14	0,12
<i>Stavby</i>	11 406 879,49	83,99
<i>Samostatné hnutelné veci a súbor hnutelných vecí</i>	118 352,58	0,87
<i>Dopravné prostriedky</i>	309 631,61	2,28
<i>Drobný dlhodobý hmotný majetok</i>	56 455,92	0,42
<i>Pozemky</i>	1 311 210,58	9,65
<i>Realizovateľné cenné papiere</i>	362 344,82	2,67
Spolu	13 581 676,14	100,00

Zdroj: OcÚ Žihárec

Štruktúra majetku obce bola sledovaná ku koncu roka 2025. Najväčší podiel na nej mali stavby, predstavujú vyše 83 % z celkového majetku obce. Ostatné položky boli výrazne nižších hodnotách.

Základom finančného hospodárenia obce je *rozpočet* obce, ktorý sa zostavuje na obdobie jedného kalendárneho roka. Oblasť majetku a rozpočtu obce upravuje osobitný zákon č. 583/2004 Z. z. je zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Upravuje sa ním okrem iného aj rozpočet obce, rozpočtový proces, pravidlá rozpočtového hospodárenia, zostavovanie a schvaľovanie záverečného účtu a rôzne finančné vzťahy.

Rozpočet obce v EUR

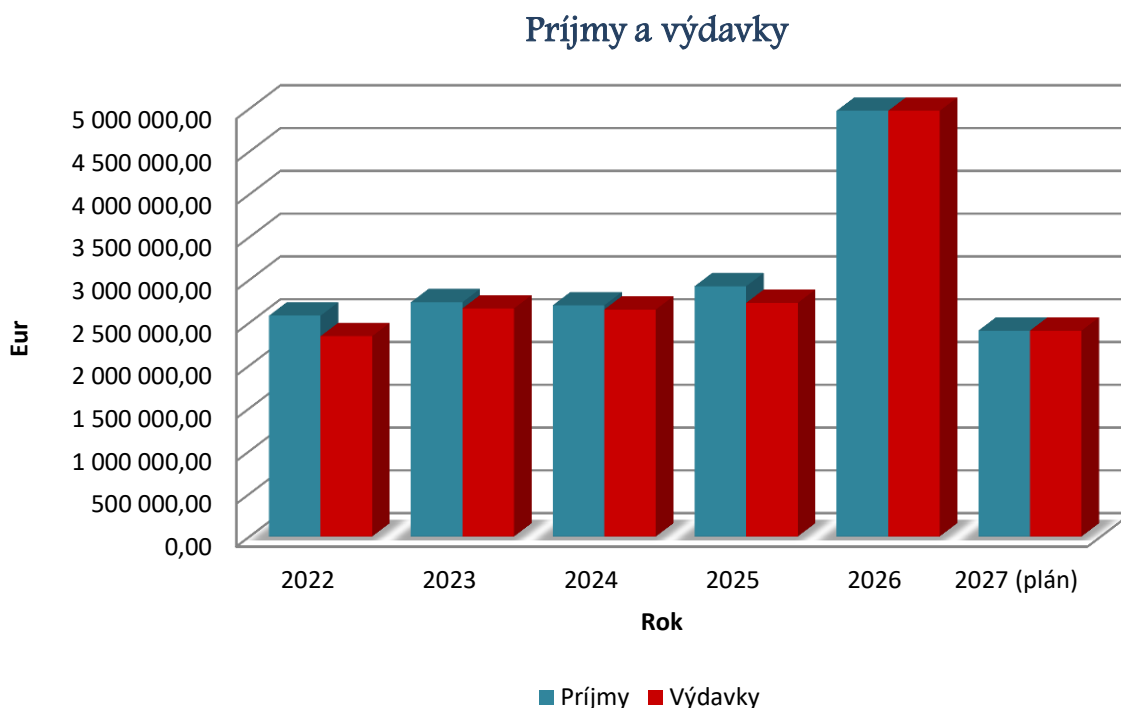
tabuľka č. 22

Rok	Príjmy	Výdavky	Rozdiel
2022	2 580 623,18	2 341 302,68	239 320,50
2023	2 737 391,67	2 665 447,94	71 943,73
2024	2 701 488,50	2 653 143,04	48 345,46
2025	2 925 133,45	2 730 437,16	194 696,29
2026	4 974 162,00	4 974 162,00	0
2027 (plán)	2 405 834,00	2 405 834,00	0

Zdroj: OcÚ Žihárec

Obec za sledované obdobie vykazovala pozitívne hospodárske výsledky. Príjmy, výdavky ako aj celkový výsledok hospodárenia ovplyvnili toky financií i z externých podporných zdrojov žiadaných v danom období i pre realizáciu projektov. Príjmová i výdavková časť rozpočtu sa postupne zvyšovala oproti predchádzajúcemu roku, okrem roku 2024, kedy mala obec k dispozícii menej prostriedkov ako v predchádzajúcom období. Je to determinované rôznymi faktormi, okrem rastúcich reálnych potrieb a výkonov sa zvyšujú aj jednotkové ceny vstupov a pod.

Graf č. 7

D.2 Finančný plán

V novom programovom období 2021-2027 nastali v oblasti strategického plánovania a riadenia a implementácie eurofondov viaceré zásadné zmeny. Zmena nastáva napr. i v rámci územného rozvoja. Samosprávne kraje vo svojich PHRSR môžu zapracovať tzv. Integrované

územné investícií (IUI). Integrovaný územný rozvoj v rámci územného programu by už teda nemal byť realizovaný výlučne formou dopytovo-orientovaných projektov. Uvedeným sa poukazuje na to, že obce môžu vo svojich stratégiách vytyčovať aj zámery v spolupráci s ďalšími samosprávami a subjektmi a vytvoriť spomínanú IUI, ktorú však potrebujú nahlásiť v čase zverejnených výziev príslušného kraja na VÚC, kedy orgán, ktorou je Rada partnerstva VÚC, rozhodne o zaradení takýchto projektov do vlastného zoznamu a zásobníka projektov tak, aby mohli byť schválené projekty podľa príslušných podmienok financované a úspešne realizované.

Pre samosprávy je schodná aj alternatíva členstiev v ďalších právnych subjektoch, ako je tomu i v prípade obce Žihárec, ktorá sa spolupodieľa na aktivitách **MAS Dolné Považie**. V prípade **MAS Dolné Považie** je usmerňujúci pre podporu a činnosť vypracovaná „*Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou MAS Dolné Považie*“.

Obec udržiava i niekoľko družobných priateľstiev v rámci cezhraničnej spolupráce so samosprávami **Ugod** a **Viszák** v **Mad'arsku**; **Mera** (Méra) a **Sic** (Szék) v **Rumunsku**; **Doroslovo** (Doroszló) v **Srbsku**.

Pre rozvoj a realizáciu cieľov je dôležité stanoviť si finančný plán pre efektívny výkon. Je potrebné poznať vlastné kapacity, vývoj hospodárenia a možnosti dopĺňania rozpočtu aj z iných zdrojov.

Pre prehľadnejšie a efektívnejšie využitie sa načrtli nasledovné štruktúry pre využitie zdrojov a finančného plánovania na realizáciu cieľov PHRSR.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- financie z národnej úrovne,
- štrukturálne fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.

V súčasnosti je v platnosti na úrovni štátu programovacie obdobie na roky 2021-2027 so smerodajnou dokumentáciou v rámci *Programu Slovensko, Plánu obnovy*, dotačných systémov orgánov štátnej správy a ďalších strategických dokumentov na úrovni krajov a subjektov regionálneho rozvoja (MAS, LEADER, mikroregióny a i.). Uvedené vedia poslúžiť ako zdroje na pokrytie nákladov spojených s dosahovaním zámerov obce. Dôležité je poznať konkrétne podmienky, ktoré sú dané v týchto strategických dokumentoch, ešte lepšie však vedieť obsah akurátnych výziev. Po ich znalostiach možno zosúladiť s nimi stanovené zámery obce s reálnymi kapacitami a danosťami.

Plánovaný rozpočet na jednotlivé prioritné oblasti v EUR

tabuľka č. 23

Prioritná oblasť	Programové obdobie 2026-2031 Spolu v EUR
<i>Hospodárska oblasť</i>	680 000,-
<i>Sociálna oblasť</i>	663 000,-
<i>Enviromentálna oblasť</i>	532 000,-
SPOLU	1 875 000,-

Obec Žihárec má stanovené tri prioritné oblasti. Najviac investícií vykazuje v súčasnosti za hospodársku oblasť. Podrobnejší rozpis predpokladaných nákladov za jednotlivé projekty sú rozvádzané v rámci intervenčnej matice a v Akčnom pláne. V niektorých prípadoch sa uvádzajú náklady -podľa potreby-, t.j. nie sú presne vyčíslené. Tabuľka „**Plánovaný rozpočet na jednotlivé prioritné oblasti v EUR**“ tieto **nezahŕňajú**, preto ide skôr o informatívny finančný rozpočet plánovaný podľa aktuálne známych skutočností i predstáv.

Viaczdrojové financovanie špecifických cieľov/projektov rozoberá tabuľka MVZ-intervenčná matica. Údaje v nej spomenuté sú plánom, čo znamená, že v čase aktuálnom môžu vykazovať finančné krytia za tie ktoré projekty aj iné hodnoty. Môže sa tak stať kvôli meniacim sa trhovým cenám príslušných položiek, alebo aj kvôli novostanoveným, v súčasnosti nepoznaným podmienkam tej ktorej výzvy. Je možné aj to, že potreba obce sa v rámci niektorej z oblastí zmení kvôli iným dnes neznámym okolnostiam.

Model viacdrojového financovania – intervenčná matica

tabuľka č. 24

Viaczdrojové financovanie							
Projekt	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné a i. zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
1.1.1	450 000,-		100 000,-	50 000,-	300 000,-	450 000,-	
1.1.2	200 000,-		125 000,-	25 000,-	50 000,-	200 000,-	
1.1.3	10 000,-			PP	10 000,-	10 000,-	
1.1.4	30 000,-				30 000,-	30 000,-	
2.1.1	PP	PP	PP	PP	PP	PP	7 000 000,-
2.1.2	PP	PP	PP		PP	PP	
2.1.3	PP	PP	PP		PP	PP	
2.2.1	120 000,-	20 000,-		10 000,-	100 000,-	110 000,-	10 000,-
2.2.2	PP	PP		PP	PP	PP	PP
2.2.3	510 000,-		PP	5 000,-	50 000,-	510 000,-	PP
2.3.1	8 000,-				8 000,-	8 000,-	PP
2.3.2	10 000,-				10 000,-	10 000,-	PP
3.1.1	507 000,-	450 000,-	17 000,-	PP	40 000,-	507 000,-	
3.1.2	20 000,-		PP		20 000,-	20 000,-	PP
3.1.3	5 000,-		PP		5 000,-	5 000,-	PP

Niektoré z vyššie uvedených projektov má obec aj v tzv. „*Zásobníku navrhovaných integrovaných územných investícií*“ (IÚI a v „*Zásobníku projektov NSK*“, ktorý tvorí prílohu **PHRSR NSK do roku 2030**. Ide o nasledovné projekty:

Projekt v „Zásobníku navrhovaných IÚI na území NSK“ (príloha PHRSR NSK do roku 2030):

Kľúčový projekt „*Zlepšenie kvality komunitných, terénnych a ambulantných sociálnych služieb v regióne, vznik nových sociálnych služieb pre obyvateľstvo*“ - žiadateľom je obec Žihárec,

Oprávnená aktivita:

- Rozvoj sociálnej infraštruktúry za účelom poskytovania sociálnej a zdravotnej starostlivosti pre občanov – vybudovanie Domova sociálnych služieb (domu seniorov) v obci Žihárec RSO4.5
- Rekonštrukcia miestnych komunikácií a verejných priestranstiev v súvislosti s výstavbou Domova sociálnych služieb RSO3.2 (Opatrenie 3.2.4) - SafetyNet1 – Podpora existujúcich a vznik nových sociálnych služieb, opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a odborných činností komunitného charakteru RSO4.5, RSO5.2 (opatrenie 5.2.3)
- SafetyNet2

Kľúčový projekt „*Podpora kompostovania v regióne*“ – žiadateľmi sú obec Žihárec, obec Vlčany, obec Neded

Oprávnená aktivita:

- Výstavba kompostárne s kapacitou cca. 230 t v obci
- Podpora domáceho kompostovania v regióne - nákup kompostérov do domácností
- ZEM ĎA POTREBUJE!

Kľúčový projekt „*EcoEnergy - Zvýšenie energetickej účinnosti verejných budov v obci Žihárec*“ – žiadateľom je obec Žihárec

Oprávnená aktivita:

- Zvýšenie energetickej účinnosti verejných budov vrátane zateplovania
- Budova ZŠ a MŠ s telocvičňou
- Zvýšenie energetickej účinnosti verejných budov vrátane zateplovania fasády a strechy budovy
- Budova zdravotného strediska

Projekty obce v „Zásobníku projektov NSK“ (príloha PHRSR NSK do roku 2030):

- „*Rekonštrukcia miestnych komunikácií*“ – v zásobníku pod č. 2408
- „*Zvýšenie energetickej účinnosti budov*“ - v zásobníku pod č. 2430 a 2431
- „*Dom seniorov, resp. dom sociálnych služieb*“ - v zásobníku pod č. 2485
- „*Výstavba kompostárne*“ - v zásobníku pod č. 2540

Viaczdrojové financovanie spomenuté v tabuľke vyššie je plánom. Znamená to, že obec sa bude prispôsobovať aktuálnym a reálnym možnostiam, ktoré mu budú dané vlastným

rozpočtom, ako aj možnosťami a príležitosťami využitia externých zdrojov. Budú sa sledovať a zohľadnia sa podmienky pre čerpanie prostriedkov z cudzích zdrojov. Práve tieto fakty môžu určiť zmeny vo výškach podielov jednotlivých zdrojov na realizácii cieľov a projektov obce.

Spolufinancovanie projektov zo strany samospráv na úrovni EU možností sú závislé od akurátnej výzvy a oblasti podpory. Doteraz je alternatíva pre získanie prostriedkov vo výške 100 % oprávnených nákladov, alebo samospráva preukáže schopnosť financovania projektu v hodnote 8 %, resp. vo výške prislúchajúcej aktuálnym podmienkam konkrétnej výzvy. Podpory poskytované štátom, krajom, alebo aj tretím sektorom (neziskové organizácie, nadácie, občianske združenia a i.) môžu tiež vymedziť limity pre finančnú, ale i materiállovú či inú účasť žiadateľov na realizácii projektov, na ktoré žiadajú externú podporu a prostriedky.

E. RIZIKÁ IMPLEMENTÁCIE A ICH PREVENCIA

Riziko predstavuje pojem, ktorý chápeme ako neželaný jav. Jeho predchádzaniu pomáha hlavne kontrola systému, v ktorom sa nachádzame, vznik rizika eliminovať, alebo v prípade jeho existencie zistiť zdroj a nachádzať alternatívy na odstránenie. Má sa tak diať pre zachovanie správneho fungovania spomínaného systému, napr. aj samotnej samosprávy, aby sa zabezpečila produktivita v hospodárnosti a efektívneho využívania verejných zdrojov.

Za prípadné **riziká** sa javia vplyvy a dopady situácií z viacerých hierarchií, ako je úroveň štátu (rozhodovania o zmenách v rôznych oblastiach v rôznom čase - legislatíva, štruktúra inštitúcií, určené povinnosti a kompetencie, personálne obsadenie riadiacich funkcií z titulu odbornosti, nasadenia a cieleného záujmu a pod.). Riziká vznikajú aj pri výkone kompetencií a povinností orgánov na úrovni VÚC a verejnej správy - samospráv. V širších rozmeroch majú vplyv i udalosti na úrovni sveta na ekonomický trh, hospodárstvo a politiku štátov a tým pádom aj na život obyvateľstva vo všeobecnosti.

Ďalšie konkrétne riziká postihujúce činnosť zástupcov verejnej správy:

- nedostatok vlastných zdrojov (finančných i ľudských),
- každoročný pokles príjmov samospráv z podielových daní; dopady konsolidácie rozpočtu štátu; inflácia – celkovo nepriaznivý vývoj finančnej situácie,
- výrazný vplyv na celý ekonomicko-hospodársky systém štátu, kedy napr. konsolidačné rozhodnutia sa konajú v niekoľkých fázach, v relatívne krátkom čase, a týkajúci sa každej úrovne a oblasti tvoriacich štátny systém. Tieto navzájom súvisia čo do funkčnosti, efektivity, produktivity a pod. (vplyvy rozhodnutí v oblasti podnikania, verejnej správy, tretieho sektora, dôchodkovej politiky, politiky zamestnania a zamestnanosti, trh práce a i.),
- prehlbujúci až alarmujúci vývoj populačnej krivky – postupné starnutie populácie,
- časová náročnosť prípravy administratívnych úkonov pre získanie externej podpory – vrátane vybavenia povolení a vyjadrení od príslušných orgánov (rôzne procesy v rámci verejného obstarávania, projektového manažmentu, stavebných úkonov, úradov zastrešujúcich oblasť životného prostredia –EIA, SEA a i.),
- príkladom nečakaného a nežiaduceho stavu sa ukázali i kybernetické zásahy do databáz a štruktúr verejných inštitúcií,
- všestranná zodpovednosť,
- i v prípade vynaloženého úsilia a práce zástupcov obce môže dôjsť k neúspechu v prípade schvaľovania žiadostí o podporu a pomoc - tým pádom si tvorba nových, či opakovane podávaných žiadostí a projektov žiada navýšenie vlastných energií a prostriedkov, ktorých nemusí byť znovu dostatok,
- neúspech pri schvaľovaní žiadostí a projektov pre čerpanie NFP môže spôsobiť nezáujem a vyčerpanosť,
- potreba flexibilnej reakcie na radikálne zmeny v systéme legislatívy (VO; princíp prerozdelenia prostriedkov zhora nadol a i.), v systéme prerozdelenia prostriedkov zo zdrojov EÚ (zmeny podmienok vo výzvach; potreba zaradenia projektov do Integrovaných územných investícií kraja - procesne sa prekrýva podávanie žiadostí na

zaradenie projektov IÚI a rozhodnutie o ich prijatí s procesom podávania žiadostí do ITMS systému – výzvy sa prelínajú a dochádza k časovej nevysporiadanosti; Naraz je vyhlásených niekoľko výziev, avšak podieľanie sa menších obcí na nich podľa potrieb je nereálne – neschopnosť vykrytia financií z vlastných zdrojov na početnejšie množstvo projektov a i. - v systéme deľby podielových daní a i.,

- v poslednej dobe však vzniká riziko nemožnosti čerpať prostriedky z eurofondov z dôvodu časovej odmlky riešenia a zisťovania zodpovednosti SR pre správne narábanie z týmito fondmi a tým sa pozastavuje príležitosť aj pre samosprávy realizovať svoje vytýčené ciele s pokrytím nákladov z EÚ prostriedkov,
- základným faktorom pre zabezpečenie rozvoja a činností je súlad predstáv a konsenzus vedenia samosprávy, t.j. starostov a poslancov,
- potreba externých odborníkov v oblasti projektového manažmentu, projektovej dokumentácie a i. – vysoká zaťaženosť, časová a finančná náročnosť,
- príliš časté zmeny, ktoré určujú chod verejnej správy a potreba prispôsobovania sa (legislatíva, zmeny kompetencií a zvyšujúce sa povinnosti a i.),
- v prípade členstiev v združeniach je náročné zjednotiť záujem do konkrétnej aktivity/aktivít a následná realizácia (potreba spoločného strategického dokumentu, žiada sa častá komunikácia – spoločné stretnutia a i.),
- v ojedinelých prípadoch fungovanie samosprávy a život obyvateľstva ovplyvňujú nečakané spoločenské, ale i neovplyvniteľné prírodné javy a situácie.

Spomenuté riziká sa týkajú samosprávy ako takej, tým pádom majú vplyv aj na jej zámery a ciele. Niektoré z nich vie vedenie obce riešiť v rámci priamej komunikácie so zainteresovanými subjektmi (záujem obyvateľstva, miestnych organizácií a okolité obce), niektoré však nevie ani ovplyvniť, resp. by si to žiadalo jednotný spoločný postoj viacerých samospráv (rozhodnutia a zmeny prichádzajúce z najvyšších úrovní -vláda, štát- pri určovaní kompetencií, zákonov a povinností subjektov verejnej správy).

Opatrenia, ktoré by napomohli riešiť riziká, sú skôr prirodzenou alternatívou a prirodzene vznikajúcim spôsobom. Myslí sa tu na pravidelné sledovanie zmien a dianí týkajúcich sa plynulého chodu samosprávy, ďalej týkajúcich sa možností, ktoré samosprávam sú predurčené, t.j. mať konkrétne informačné zdroje a kanály, aby zodpovední vedeli promptne reagovať a využiť existujúce príležitosti. Nabráť skúsenosti pravidelnou účasťou na stretnutiach s ostatnými subjektmi verejnej správy, či už z blízkeho okolia, ale i na úrovni MAS, združenia miest a obcí, kraja a pod. Alternatívou sa javí aj spolupráca s odborníkmi, ktorí poskytujú služby na úrovni informovania, poradenstva a konzultácií, hlavne ak sa hovorí o samosprávach s nižším počtom administratívnej sily na úrovni obecného úradu. V oblasti financií je jednoznačné narábať s vlastným rozpočtom racionálne, navrhovať a plánovať rozpočtové položky s efektívnym dopadom a čo najpriateľnejším výsledkom. Dôležité je mať na zreteli i základnú prioritu, a to aby miestne obyvateľstvo malo zabezpečené základné podmienky pre život, t.j. sústrediť sa napr. v rámci i civilnej obrany na pripravenosť na nečakané a nepredvídané udalosti. V neposlednom rade je neoddeliteľnou súčasťou eliminovania rizík kontrola vlastného systému, t.j. fungovania samosprávy.

Práve z titulu veľkosti obce a nízkej početnosti zamestnancov vrátane vedenia *zodpovednosť za monitorovanie a realizáciu opatrení*, resp. realizácia vytýčených cieľov pozostáva na štatutárnom orgáne. Podpornú pomoc môžu podľa potreby vyvinúť poslanci obecného zastupiteľstva a v ojedinelých prípadoch zamestnanci obecného úradu. Nezištná je pomoc dobrovoľných aktérov z radu miestnych organizácií, ale i obyvateľstva. Obec Žihárec má za výhodu dlhodobé členstvo v združeniach a družobných partnerstvách, kde s určitou pravidelnosťou prebiehajú stretnutia a vymieňajú skúsenosti, informácie a sú zaujaté postoje jedincov k aktuálnym potrebám a témam verejného života. Obec Žihárec sa vyníma zo skupiny samospráv svojich rozmerov tým, že družobné priateľstvá udržiava v rámci cezhraničnej spolupráce s obcami z viacerých krajín.

F. RIADENIE IMPLEMENTÁCIE

Všetky dôležité funkcie manažovania strategického plánovania spadajú v rámci obce Žihárec do rúk starostu obce. Tieto funkcie zahŕňajú prípravu, realizáciu, kontrolu, monitorovanie a hlavne komplexné riadenie činností samosprávy. Jeho činnosť podporujú a na spolupráci sa podieľajú poslanci obecného zastupiteľstva. Účasť na aktivitách majú aj administratívni zamestnanci obecného úradu.

Vedenie obce sa spolieha aj na miestne obyvateľstvo. Ide hlavne o realizáciu takých aktivít, ktoré sa bezprostredne týkajú obyvateľov. Okrem kultúrnych a športových činností ide o spoločné úsilie o zveľaďovanie zelene, o každodennú ochranu životného prostredia napr. dodržiavaním zavedených postupov a spôsobov separácie a nakladania s odpadmi. Ďalej je dôležité brať ohľad na vzájomný rešpekt z pohľadu vekových rozdielov, poskytnutie základných služieb zo strany obce smerom k obyvateľstvu. Významný podiel na živote v obci majú subjekty tretieho sektora, ktoré majú v Žihárce početné zastúpenie a to v rôznych oblastiach pôsobenia. Činnosť i týchto subjektov, aktérov a záujemcov prispieva k rozvoju a efektívnej i produktívnej realizácii viacstranných záujmov, spoločných cieľov

Kontrolu a monitorovanie dosahovania vytýčených cieľov sa plánuje vykonať minimálne raz ročne v čase podľa uvádzaných v kapitole *C. Implementačný plán a plán monitorovania*. Vedenie obce si však vyhradzuje právo aj na častejšiu kontrolu, v závislosti od udalostí, ktoré ho budú viesť k potrebe flexibilného reagovania na podnety a možnosti v danom čase. Ak vzniknú dôvody na zapracovanie zmeny, aktualizáciu, alebo nové skutočnosti do svojich stratégií, vykoná sa tak podľa rozhodnutia vedenia, či na reálne žiadaný impulz iného subjektu, subjektov, okolia.

G. ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY

Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR nadobúdajú formu nepriamych prostriedkov, keďže analyzované potreby a predpoklady pre rozvoj obce, ktoré prekračujú kompetenciu územnej samosprávy, resp. ktoré sa viažu na kompetencie štátnej správy v oblasti regionálneho rozvoja alebo spolupracujúcich subjektov, nie sú priamo partnermi pri tvorbe PHRSR (napr. susedné samosprávy, subjekty podnikateľského a tretieho sektora a i.).

Verejná správa na Slovensku je organizovaná na troch úrovniach: štát – kraj – obec. Verejná správa je činnosť vykonávaná orgánmi štátnej správy, samosprávy a verejnoprávnymi inštitúciami pri zabezpečovaní verejných úloh. Obec Žihárec so svojím PHRSR sa nachádza na **najnižšom stupni** verejnej správy, tým pádom jej **nevyplývajú** z neho **žiadne odporúčania na nižšie úrovne** strategického riadenia.

Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR pre **nadradené úrovne** riadenia rozvoja sú: priamou účelovou dotačnou politikou štátu podporiť dobudovanie a prípadnú rekonštrukciu a renováciu základnej technickej infraštruktúry, ochranu životného prostredia a zdravia obyvateľov a znížiť administratívnu a časovú náročnosť pre získanie financií z dotačných prostriedkov a výkon činností samospráv.

Podotknúť sa žiada aj fakt, že strategické plánovanie sa začína zdola nahor, t.j. v prípade zohľadnenia súvislostí, vzťahov a vplyvov s ostatnými strategickými dokumentmi, rámcami a pod. je rozhodujúca potreba miestneho obyvateľstva zakotvená aj v strategických dokumentoch obcí a miest. Uvedené poukazuje na to, že stratégie na vyšších úrovniach by sa mali odvíjať od stratégií na najnižších bodoch verejnej sféry a postupne zostavovať programy a koncepcie s uvedením tejto skutočnosti.

Odporúčania a požiadavky na partnerské a spolupracujúce subjekty:

- ✓ **Obecný úrad Žihárec** ako výkonný a administratívny orgán - požaduje sa vytvoriť technické a administratívne zázemie pre implementáciu a monitoring PHRSR. Vyhľadať a nadviazať kontakty s odborníkmi spolupracujúcimi v oblastiach podporujúcich rozvoj obce. Pravidelne vykonávať kontrolnú činnosť a analýzu súčasného stavu, aby sa zistili prípadné limity i nedostatky pre flexibilnejšie odstránenie či eliminovanie a tak zabezpečiť napredovanie vo svojich aktivitách. Sledovať možnosti vonkajšieho prostredia a externej pomoci formou výmeny skúseností, získania dôveryhodných zdrojov informácií týkajúcich sa samospráv a ich rozvoja, resp. základného fungovania. Zavádzať získané dobré a fungujúce opatrenia i prostriedky do praxe.
- ✓ **Miestny obyvatelia, záujemcovia a aktéri z radu verejnosti** - očakáva sa podávanie pripomienok a návrhov k realizácii nástrojov PHRSR počas jeho implementácie a prípadná spolupráca a pochopenie. Prijateľné je aktívne zapojenie sa do dianí na úrovni verejného života.

- ✓ **MAS Dolné Považie** – udržiavať vzťahy uskutočňovaním pravidelných zasadnutí s cieľom prediskutovať spoločné záujmy, spoločné ciele a zámery, možné cesty a kroky pre realizáciu spoločných záujmov. Zabezpečiť stálu administratívnu silu v rámci spoločnej kancelárie a mať takto vytvorené centrum pre výkon aktívnej a produktívnej činnosti členov. Zbierať a vytvoriť databázu, resp. zoznam nedostatkov, ktoré si vyžadujú spoločné úsilie na predostretie na regionálnych článkoch (ZMOS), prípadne i vyšších úrovniach štátnej sféry (ministerstvá, kraj, iné) pre potrebu upovedomenia na vzniknuté spomínané negatíva žiadajúce zmeny napr. v legislatíve, v procesoch výkonu a realizácie činností samospráv, pri podpore v jednotlivých oblastiach, ktoré spadajú pod výkon samospráv (vzdelanie, zdravotníctvo, občianske služby, technická vybavenosť, kultúra, šport, životné prostredia a i.).
- ✓ **Ugod a Viszák v Maďarsku; Mera (Méra) a Sic (Szék) v Rumunsku; Doroslovo (Doroszló) v Srbsku** – v rámci cezhraničnej spolupráce s družobnými obcami udržiavať dobré priateľské vzťahy, vytvárať spoločne udalosti a aktivity pre uchovávanie tradícií, šírenie kultúry a podpory športových a spoločenských akcií pre pozdvihnutie života obyvateľstva a spoznávania sa. Nachádzať prostriedky pre implementáciu spoločných zámerov v oblasti technickej infraštruktúry a občiansko-spoločenského porozumenia a súdržnosti.
- ✓ **Orgány štátnej správy a regionálnej samosprávy** – očakáva sa spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov, ako aj poskytovanie informácií o aktuálnych možnostiach, nachádzanie konsenzov pri situáciách žiaduce rýchle riešenia a prípadná spolusúčinnosť pri realizácii. Zavádzať racionálne podmienky pre fungovanie samospráv a verejnej správy s promptnými a flexibilnými rozhodnutiami v prípade schvaľovania dotácií a prostriedkov z rôznych zdrojov štátnej správy a iných štruktúr v kompetencii spomínaných orgánov. Vytvorením priestoru pre vzájomnú komunikáciu (ministerstvá, ZMOS, Únia miest SR, samosprávy, odborná verejnosť a i.) prijímať nápady, návrhy, vypočúť si problémy a nedostatky systému verejnej a štátnej správy „zdola nahor“ a zároveň predostrieť možnosti, nástroje a opatrenia „zhora nadol“ pre zabezpečenie riadneho chodu spomínaných štruktúr a reálneho napredovania a ich rozvoja.

ZÁVER

Územie Slovenska tvorí mnoho jedinečných a významných miest. Je ním aj obec Žihárec, ktorá leží v *Podunajskej nížine*, v celku *Podunajská rovina* na nízkom a širokom pravo-pobrežnom vale rieky Váh. Administratívne spadá pod *Nitriansky samosprávny kraj*, okres *Šaľa*, v rámci regiónov do *Trábecko-Inoveckého* a patrí do *Miestnej akčnej skupiny Dolné Považie*. Obec má rozlohu 1 705 ha a ku dňu 31.12.2025 tu žilo 1 845 obyvateľov.

Je jednou z mála obcí menších rozmerov, ktorá vyvíja cezhraničné partnerstvá so subjektmi v rámci viacerých štátov. Sú to *Ugod a Viszák v Maďarsku; Mera (Méra) a Sic (Szék) v Rumunsku; Doroslovo (Doroszló) v Srbsku*. Práve družobné priateľstvá, členstvá a spoločné záujmy vytvárajú príležitosti pre získanie širších obzorov, pevných vzťahov a efektívnejších spoločne realizovaných aktivít.

Obec Žihárec so svojim vedením kladie veľký dôraz na potreby obyvateľstva, čo sa preukazuje v jeho činnostiach a viacročnej podpore v oblasti sociálnych služieb, v oblasti občiansko-technického zabezpečenia, vzdelanostnej základne, bytovej politiky, i v ochrane a zveľaďovaní životného prostredia pravidelným riešením odpadového hospodárstva, prijímaní a zavádzaní opatrení pri živelných rizikách a priebežnej úprave a obnove prírodnej vegetácie.

Mnohopočetné má v obci zastúpenie tretieho sektora, ktoré v spolupráci s obcou vytvára rôzne kultúrne, športové a ďalšie zážitkové momenty. Od roku 2006 je v obci založený *Žihárecký dom ľudových tradícií*, ktorý okrem toho, že nesie a uchováva život predkov, je pamiatkou na nebohého *Attilu Kaszása*, bývalého maďarského herca pochádzajúceho zo Slovenska.

Napriek úsiliu a vynaloženým energiám zástupcov samosprávy, tieto je dôležité naďalej vyvíjať k uspokojeniu každodenných potrieb miestneho obyvateľstva a preukázaniu daností i širokej verejnosti.